27րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7375 27 ՅՈՒԼԻՍ 1910 ՆՐԵՔՇԱԲԹԻ 6 Août 1910 27me année N. 7375

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Գրութիւնք ետ չեն տրուիր
Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել Դրդ. էջը
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ԱԶԳԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

10 PARAS

آره ولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple Galata

ՏԻՒՐԶԻՆԵՐԸ

Հօրանի մէջ ծագած վերջին դէպքերը այժմէութեան մէջ կը դնեն Տիւրզի ժողովուրդը, որուն պատմութիւնը քիչ ծանօթ է. թէեւ եւրոպական հանրային կարծիքը շատ զբաղեցուցած է անցեալ դարու վերջին կէսին, 1860ին, Լիբանանու ջարդերուն առթիւ։ Շատ հեղինակներ զբաղած են այդ արտակարգ գիւրազգացութիւն մը ունեցող ժողովրդով որ հին ռէժիմը երբեք կարողացած չէր ամբողջովին օսմանեան տիրապետութեան ներքեւ մտցնել։ Սիլվեսթր տը Սասի, 1838ին երկհատոր գործով մը, երկարօրէն նկարագրած է այդ հետաքրքրական ցեղերու մտայնութիւնն ու բարքերը, որոնք տակաւին պահած են, քսաներորդ դարուն մէջ, հեթանոսական մնացորդներ և որոնք կը շարունակեն հաւատալ հոգեփոխութեան։ Այդ երկու հատորներուն անունն է Տիւրզերու կրօնքը։ Ֆ. Վոլֆ անուն գերմանացի մըն ալ 1845ին գիրք մը գրած է Տիւրզիներուն մասին։ Բայց, Պ. Օ. Հուտագի աշխատութիւնը լաւագոյն կը համարուի։

Յաճախ այս Տըւրզ կամ Տիւրզի անունին տակ կը ճանչցուի ժողովուրդ մը որ Մարօնիթներու և Մէթուալիներու հետ կ'ապրի Սուրիոյ լեռնոտ մասին մէջ որ կը ձեւացնէ Լիբանանն ու Անդիլիբանանը։ Տիւրզիներու թիւը 120 հազարի կը հասնի, որոնք առանց ցեղային որոշ նկարագիր մը ունենալու, կը զանազանուին մահմետականներէն ու քրիստոնեաներէն, որոնց մէջ կ'ապրին, իրենց բարձր հասակովն ու արտակարգ հուժկու կազմուածքովը։ Տիւրզիներու ծագման մասին որոշ վաւերաթուղթեր կը պակսին։ Ոմանք խարէզեաններէ սերած կը համարին, ուրիշներ կ'ըսեն թէ արաբական ծագում ունին։ Ինչ որ ստոյգ է ան է թէ իրենց այսօրուան դաւանած կրօնքը ԺԱ. դարուն մէջ ընդունած են Մօհամմէտ պէն Իսմայիլ Էտտազի անուն անձի մը ձեռքով որ իրենց ղրկուած էր Էլ Հաքէմ պէն Ամրուլլահ խալիֆային կողմէ։ Էտտէրազի չգոհանալով միայն նոր վարդապետութիւն մը քարոզելէ՝ որուն համեմատ իբր թէ աստուածութիւնը մարմնացած էր Էլ Հաքէմ խալիֆայի մէջ, նոր առաքեալը Տիւրզիներու մէջ մտցուց նաեւ անպարկեշտ սովորութիւններ։ Այդ սովորութիւնները ջնջելու համար Մօքթանա Պէհաէտտինը ղրկուեցաւ իրենց, բայց այս վերջինը չյաջողեցաւ իր նախորդին գործը ջնջել և հազիւ մէկ քանի կուսակիցներ կրցաւ ունենալ։ Էլ Հաքէմի յաջորդը՝ Տահէր՝ ի զուր աշխատեցաւ Լիբանանու լեռներուն մէջ տարածուած հերձուածը արմատախիլ ընել։ Տիւրզիները կրցան, շնորհիւ իրենց քաջութեան և լեռնային դիրքին, պահել իրենց նոր հաւատքն ու անկախութիւնը։ Նոյն իսկ Թուրքերուն Սուրիոյ տիրելէն ետքն ալ, իրապէս անկախ մնացին, քանզի շարունակեցին իրենց պետերը իրենք ընտրել, իրենց հին սովորութիւններուն համեմատ կառավարուիլ և իրենց աւատական կազմակերպութիւնը պահել։ Մաաններու ընտանիքը և յետոյ Շէհապներու ընտանիքը առանձին իշխեցին Տիւրզիներու վրայ։

Մինչեւ 1713, Տիւրզիներու և Մարօնիթներու սերտ դաշնակցութիւնը Լիբանանու ժողովուրդներուն ազատութիւնը ապահովեց, բայց այդ թուականէն յառաջ եկան թշնամութեան առաջին ծիլերը որոնք հետզհետէ աճեցան, ի բաց առեալ Պաշիր Շահապի իշխանութեան տակ։ 1840էն սկսեալ, երբոր Մօհամմէտ Ալի Սուրիայէն քաշուեցաւ, Մարօնիթներու և Տիւրզիներու միջեւ պայքարը սաստկացաւ։ Թուրքերը փափաքելով վերջապէս իրենց իշխանութեան տակն առնելու Սուրիոյ այս մասը, Տիւրզիներու և Մարօնիթներու հակառակութիւնը արթնցուցին։ Բազմաթիւ և արիւնահեղ կռիւներէ ետքը Տիւրզիները գրեթէ միշտ յաղթական ըլլալով, 1860ին այնպիսի ջարդ մը ըրին որ եւրոպական պետութիւնները ստիպուեցան միջամտել և ֆրանսական զօրաբանակ մը եկաւ Սուրիա, այդ լեռնցիներուն միջեւ կարգապահութիւնը վերահաստատելու համար։ Հակառակ 1861ին եւրոպական յանձնաժողովի ձեռք առած միջոցներուն, Տիւրզիներու և Մարօնիթներու միջեւ բարեկամական յարաբերութիւնները առերեւոյթ էին, և առաջինները առիթի մը կը սպասէին թշնամութիւնները վերսկսելու համար։

Գալով Տիւրզիներու կրօնքին, անիկա զանազան հաւատալիքներու խառնուրդ մըն է։ Միակ Աստուծոյ մը գոյութիւնը կ'ընդունին որ մարդոց երեւցած է, տասը անգամ, մարդկային կերպարանքով և որ տասնըմէկերորդ և վերջին անգամ պիտի մարդկանայ։ Էլ Հաքէմ տասներորդ մարդացումն էր։ Աստուած իր հրամանին տակ ութը իշխաններ ունի որոնք իրմէ կը բխին և բարի հոգիի դեր կը խաղան։ Անոնք ալ մարդացած են և զանազան ժամանակներ ու զանազան անուններով եկած են աշխարհ։ Իրենցմէ մին, գլխաւոր իշխանը, Համզան է, որ ուրիշ բան չէ, այլ Գաբրիէլ հրեշտակը, որ քրիստոնէութիւնն ու մահմետականութիւնը բերած է աշխարհ՝ Քրիստոսի երեւցած է Եղիազար անունով և Մօհամմէտին՝ Սէլման անունով։ Այս բարի հոգիներուն քով, չար ոգիներ ալ կան՝ որոնց պաշտօնն է մարդիկը սպականել, բայց այս արդիւնքին հասնելուն պէս, բարի ոգին կուգայ բուն հաւատքը վերահաստատելու։ Այս տեսակ եօթը յեղափոխութիւններ կատարուած են արդէն, բայց տակաւին նոր մըն ալ պիտի կատարուի։ Տիւրզիներու համար ոչ Դրախտը ո՛չ ալ Դժոխքը, ո՛չ սկզբնական մեղքը, ո՛չ հոգւոյ փրկութիւնը գոյութիւն ունին։ Մարդս մեռնելուն պէս կրկին աշխարհ կուգայ նոր մարմինով մը։

Այս նոր կեանքին մէջ, կը գտնէ հատուցումը այն առաքինութիւններուն որոնք նախապէս գործած է, աւելի բարձր կացութեան մը արժանանալով իր հոգին այսպէս կրնայ հետզհետէ բարելաւանալ ու այնպիսի աստիճանի մը հասնիլ որ խառնուի գերագոյն էակին, լոյսերու աշխարհին մէջ ու ա՛լ չպիտի գայ նոր մարմինի մը մէջ մինչեւ որ տասնըմէկերորդ մարդացումը կատարուի։ Իսկ այն ատեն մաքրագործուած հոգիները պիտի գան ապրիլ աշխարհի երեսը, և պիտի վայելեն բոլոր բարիքները ի վնաս անհաւատներուն որոնք պիտի դատապարտուին միւսներուն ծառայելու։

Տիւրզիները թլփատութիւն չունին։ Քրիստոնեաներու պէս խոզի միս կ'ուտեն ու գինի կը խմեն։ Միակին են բայց իրենց մէջ ամուսնալուծութիւնը այնքան դիւրաւ ձեռք կը բերուի որ ամուսնութիւնները առժամեայ միութիւն մըն է լոկ։ Սովորութիւնը կ'արգիլէ իրենց թողած կնիկնին կրկին առնելու։ Կիները մեծ ազատութիւն կը վայելեն և կրնան հրապարակաւ երեւնալ երեսնին բարակ քօղով մը ծածկած։

Տիւրզիները շատ քաջ ու յաղթանդամ են։ Շատ ալ դիւրազգած ըլլալով ու միշտ վրանին զէնք կրելով՝ խիստ յաճախ ոճիրներ կը պատահին մէջերնին։

ԲՈՂՈՔԻ ՁԱՅՆԵՐ ԳԱՒԱՌԷՆ

«Ի՞նչ կը գրէ Ձայն Հայրենեաց»—Նոր սպանութիւն Կինճոյէ Փափուր անպարտ կ'արձակուի—Մշոյ փոխ-կառավարիչի պաշտօնի բարձրացումը եւ Սահմանադրութեան տօնը։

910 Յուլիս 19 Մուշ

Ահա, տեսէք թէ ի՛նչ կը գրէ Ձայն Հայրենեաց իր 29րդ թիւին մէջ՝ Նորէն հրահանգներ ու խոստումներ կը տրուին կեդրոնի կառավարութենէն գաւառի կառավարութեան և արդիւնք մը չունենար, «Ս. Պատրիարք Հօր դիմումին վրայ, վարչապետը ազդու հրահանգներ տուած էր Պիթլիսի կուսակալին և Մուշի կառավարչին, որպէսզի ժամանակէ մը ի վեր կատարուած սպանութեանց հեղինակները ձերբակալուելին և տիրող յուզումը հանդարտեցնել ջանան։» Դարձեալ կը յաւելու նոյն թերթը. «Պիթլիսի կուսակալէն և Մուշի կառավարչէն Ներքին գործոց նախարարութեան եկած հեռագիրները կը տեղեկացնեն, թէ պէտք եղած միջոցները ձեռք առնուած են և ամէն կողմ հանդարտութիւն կը տիրէ։ Ներքին գործոց նախարարը հեռագրով անգամ մը եւս հրահանգ տուաւ, որ իրեն անմիջապէս իմացնեն, նոյն իսկ ամենափոքր դէպքերը, որոնք յուզումի պատճառ կ'ըլլան։»

Միեւնոյն բանը կը գրէ Ս. Պատրիարքը, միեւնոյն բանը կը գրեն թերթերը և միեւնոյն խոստումները ըրին Քեամիլ, Հիւսէյին Հիլմի և Հաքքը փաշայի գահլիճները Սահմանադրութեան շրջանին տեղի ունեցած դէպքերէն յետոյ և այս Արտօնկացի Ալէքսանի, Մուշաղշէնցի Երանոսի, Նոր-շէնի երկու զոհերէն վերջ։ Բայց նորէն դէպքեր տեղի ունեցան և սպանութիւնները շարունակուեցան, ու տեղական կառավարութիւնը թահգիգ մը ընել տալէ զատ բան մը չըրաւ։ Օրինակի համար, անցեալ տարի Կէնճոյէ Փափուրը բանտելէ վերջ, այլեւ անոր ոճրագործ տղան՝ Ազոյի և իր երկու ընկերներու ետեւէն ո՛չ զօրք ղրկեց և ո՛չ ձերբակալեց, և հիմա ալ երբ յիշեալներուն—Ազոյին 15 և անոր ընկերներուն—3 ական տարի վճիռ կը տրուի, կառավարութիւնը տեղէն իսկ չերերար զանոնք բռնելու։ Հետեւաբար, սոյն թերթի հրատարակութեան համաձայն վարչապետի հրահանգներէն և Ներքին գործոց նախարարութեան հեռագրէն վերջ տեղի կ'ունենար յետագայ սպանութիւնը և մեր բարեխնամ կառավարութիւնը նորէն իր սովորական ուղիէն անհոգ կ'ընթանար, իբրեւ թէ բան մը չէր եղած։

Նախորդ Յուլիս ամսոյ 29ին երեք շաբթիէն լոյս չորեքշաբթի Խվներ և Կիսան(*) գիւղերէն 10ական բոպէ հեռի չորս զինեալ քիւրտեր կը յարձակին Բուլանըգի Կոփ գիւղացի շինութեան փայտ փոխադրող Բաչուօրներու վրայ, կը տանին վեց եզ և կը սպաննեն ընկ. Մոտկանցի՝ այլ 15 տարիներէ ի վեր Կոփ բնակեալ 22ամեայ Ջանիկ ճիվան Աստուատուր Խզրոյեան, որ իր մալի կսկիծէն ոճրագործներու ետեւէն վազած էր իր լծկան եզնիկները խլելու համար։ Ասոնք 9-10 հոգի եղեր են այդ կողմերը եկած էին փայտ տանելու և իրենց աւերակները վերաշինելու։ Սպաննուածի դիակը քաղաք բերելով կառավարութեան ալ ցոյց տուին։ Դիագննութիւն կատարող պաշտօնեաները չգիտեմ փոլի՛ս, միւս քանիֆը հարցուցեր է զոհի ընկերոջ. «Ձեր կարծիքը որո՞ւ վրայ կ'երթայ, ո՞վ սպաններ է այդ մարդը։» Նա պատասխաներ է. «կարծիք տալու ալ խօսք մնա՞ց, Խվներ և Կիսան 15-20 բոպէ իրարմէ հեռու են, երկուքն ալ Մուսայ պէյին կը պատկանին, հետեւաբար անոր քթի ու մաթի առջեւ, ո՞ր հոգեւոր կը համարձակի գալ ու տաւանկ խալբ ընէ, մարդ սպաննէ ու թալնէ, առանց տարակարծիքի պէտք է ըսել որ իր (Մուսայ պէյի) խորհրդով եղած է այդ բանը և քիւրտ ըլլալնին ալ ակից յայտնի է որ քիւրտերէն կը խօսէին։ Պաշտօնեայի սիրտը չտանելով այդ խօսքերուն կ'ըսէ. «Միթէ Հայերը քիւրտերէն չե՞ն խօսիր, կրնայ ըլլալ որ Հայերը եղած են (*) մութի մէջէն կը խօսէր. Մուսա պէյի թշնամիները շատ են, դիտմամբ գործեր են այդ սպանութիւնը անոր սահմանին մէջ, որ ձգեն անոր վրայ։ Այդ օրը քաղաք հասած էր նաեւ Մուսայ պէյի եղբայրը՝ Նայ պէյը իր քանի մը խօլամներով. ասիկայ ալ սպանուողին ընկերոջ հանդիպելով՝ պաշտօնեայի բերնի նման բերան մըն ալ ինք ծախած էր։

Աստուատուրի ընկերը՝ Խաչատուր Պօթոյեան կը պատմէր թէ, նոյն գիշերը իրենց քով եկեր են 15-20 զինեալ կիսանցիներ, և երբ կը տեսնեն սպաննուածն անտէր ու անտիրական հայ մըն է, կ'ուզեն յետ վերադառնալ, սակայն Հայերը կասկածելով, որ կրկին յարձակման ենթարկուին, զանոնք վար կը դնեն քովերնին մինչեւ առաւօտ։

Եթէ այս սպանութիւնը հայի գիւղի մը մօտիկ տեղի ունենար, հիմա 100 հոգիէն աւելի բանտարկուած էին, բայց ցաւալին հոն է որ քիւրտի գիւղի մը քով է և կառավարութիւնը երկու կասկածելի գիւղերէն ոչ ոք ձերբակալեց և ո՛չ թալանը հետապնդեց՝ հետը առնելով գոնէ եզներու տէրերը. կը զարմանամ թէ ինչո՞ւ ասկէ 4-5 տարի առաջ, երբ քիւրտի մը դիակ կը գտնուի Թել գիւղացի հայու մը արտին մէջ, նոյն օրերը խեղճ մարդուկը ո՛չ իր արտը գացեր և ոչ իսկ գիւղը գտնուած եղեր է, կառավարութիւնը բերաւ բանտարկեց զայն, ըսելով թէ այդ սպանութիւնը դուն գործած ես և հիմայ նոյն բանը ի գործ չդրուիր Խվներ և Կիսան գիւղերու նկատմամբ։ Ահա անոր նման, դարձեալ ասկէ 10-12 տարի առաջ խեղդուած քիւրտի մը դիակ կը գտնուի Եփրատ գետի եզերքները և կառավարութիւնը այդ գետին մօտիկ բոլոր հայ գիւղացիները ձերբակալելով, իբրեւ ոճրագործ անոնցմէ 15 հոգի 15ական տարուան բանտարկութեան դատապարտեց, անոնց մէջ կը գտնուէր Գոմսի երիտասարդ գիւղապետը՝ Պ. Կորիւն Խորայէլ, որ բանտի պատը ծակելով փախաւ և իր հոգին ազատեց այն բանտ ըսուած դժոխքէն. ինչո՞ւ կառավարութիւնը միեւնոյն հոգածութիւնը ցոյց չտար Աստուատուրի նկատմամբ և բանտարկել չտար վերոյիշեալ գիւղերու Քէօ-մէճլիսները, որոնց պարտականութիւնն է հսկել իրենց գիւղերու ժողովրդեան վրայ, որ դէպքերու տեղի չտան. կը վստահացնեմ զձեզ սիրելի ընթերցողներս, որ եթէ Աստուատուրի տեղ քիւրտ մը և Խվների տեղ հայու գիւղ մը ըլլար, հիմա դաշտի մէջ կառավարութիւնը հայ չէր թողուցած բանտարկած էր, բայց հայ ըլլալուն համար, արժէքէ և նկատառութենէ զուրկ կը մնայ։

*** Անցեալ 7ին Դշ. օր տեղւոյս դատարանը անպարտ արձակեց նշանաւոր ոճրագործը՝ Կէնճօյէ Փափուրը, երեք վկաները որոնք ասկէ առաջ եկած և վկայութիւն տուած էին թէ «Առաւօտեան կողմ երբ աղօթքան նոր սկսեր էր բացուիլ և մենք Ռաչօյի տան մօտիկ, չայիրի մը մէջ մեր եզները կ'արծեցնենք, ուր տեղէն ճանապարհ ալ կ'անցնէր, հրացանի մը ձայն եկաւ և քիչ վերջ տեսանք որ այն կողմէն չորս զինեալ քիւրտեր կուգային, տեսանք որ մէկը Կէնճօն էր, մէկը իր տղան և երկուքն ալ խօլամ. վախցանք և առանց նշմարուելու, մեզի ձգեցինք խանտակի մը մէջ և խոտի ծղօններու տակ պահուըտեցանք, առանց ձայն ու ձէն հանելու. մեր մօտէն անցած պահուն, Կէնճօն ըսաւ Ազօյին. «Լաօ՛ նշան առի՞ր, գլուլը (գնդակ) ո՞ւր առաւ, վիրաւորի՞ց թէ սպաննուեցաւ.» ան պատասխանեց թէ, «Աբօ անհոգ եղիր անոր ապրելու այլեւ յոյս չկայ, իր տեղը մնաց, թըֆէնկ դրի սրտին ու սրեցի, ըրաւ ախ լըմէն — ու ձայնը կրեց», չանցաւ, և ուրիշ 2-3 վկաներու յայտարարութեանց վրայ թէ. «մենք չենք լսած որ Կէնճօն Ռաչօյից դրամ ուզած է և դրամ չտալուն համար սպաննած է». դատարանը անպարտ արձակեց Կէնճօն և անոր տղան ինչպէս վերը ըսինք 15 տարուան, միւս երկու քիւրտերը 3ական տարուայ բանտարկութեան դատապարտեց։

Կ'ըսուի թէ Կէնճօյի արձակուիլը դատարանի բոլոր անդամներու համաձայնութեամբ եղեր է և Թուրք անդամներու հետ միացեր է նաեւ հայ անդամներէն՝ Ստեփան էֆ. Մելիքեանը. մենք Ստեփան էֆէնտիի վրայ մեծ հաւատք ունէինք և չէինք սպասեր այդ բանը, որ իր անուան արատ կը բերէ։

Հայ անդամներէն մին ալ իր անձնական գործերու պատճառաւ Պոլիս գացած ըլլալով, նոյն օրը կը բացակայէր այդ դատավարութենէն, ի վնաս խեղճ հայերուն։

Թէպէտեւ մինչեւ հիմա չտեսնուեցաւ,

(*) Կիսանին Ներքին Խվներ ալ կ'ըսուի և կը պատկանի Մուսա պէյին, ինչպէս միւս Խվները—որուն Վերին Խվներ կ'ըսուի։

(*) Բռնակալութեան միջոցին ալ երբ հայ մը սպաննուելու լինէր քիւրտերէն և կառավարութեան բողոքուէր, կառավարութիւնը անմիջապէս ֆերման կը գտնէր. ֆէտայիները սպաննեցին, այս ալ այդ ձեւն է։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (78)

ԱՄԻՐԱՅԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

(ՊՈԼՍԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ԴՐՈՒԱԳՆԵՐ)

Գրեց՝ ԵՐՈՒԽԱՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԵՐԺՈՒԱԾ ՍԷՐ

Համբիկ այնքան մօտեցած էր որ մացառներուն մէջէն կը տեսնէր աղջկան շրջազգեստին ծածանումը։ Երեք չորս քայլ միայն հեռու էր անկէ։ Ճամբուն եզրին վրայ բարձրացող լուսասեններէն (չէպլէնկին) մէկուն կուզէր հասնիլ աղջիկը և հովանոցի հարուածներով հատիկներէն թափել։ Հիմա, երիտասարդը կը յաջողէր տեսնել Սօֆիին դէմքը՝ յարդէ կարմիր լայնեզր գլխարկի մը տակ, որուն վրայ կապոյտ քօղ մը կը ծածանէր։

— Մի՛ ըներ, խնդրեմ, մի՛ ըներ, Սօֆի, կ'աղերսէր անդիէն տօքթորը, որ իբրեւ քաջասիրտ հավալի թող կուտար որ աղջիկը այդ վտանգաւոր փորձը ըներ, մինչդեռ ինք ճամբուն եզերքին մօտենալ իսկ չէր համարձակեր։

— Ես քեզի պէս վախկոտ չեմ, մըրմռաց աղջիկը և իր յանդուգն փորձին ձեռնարկեց։

Մէկ ձեռքովը ծառին բունին կառչած, միւս ձեռքով հովանոցին նուրբ կոթովը սկսաւ հարուածներ տալ վայրահակ ճիւղի մը, որ սեւ կլոր հատիկներով ծանրաբեռնըւած էր։ Քանի մը հատիկներ ճամբուն փոշիին վրայ ինկան, ուրիշներ վարի մացառներուն մէջ անյայտ եղան։

— Կ'օգտէ՛, Սօֆի, կ'օգտէ՛, պոռաց Արշակ, որ կը շարունակէր հեռուէն դիտել մանկամարդ աղջկան այդ խիզախ փորձը, հաւանելով անոր նրբածիգ հասակին այդ ծառացող աղուորութեանը։

— Քիչ մըն ալ, ըսաւ Սօֆի։

Եւ՝ ոտքերուն ծայրին վրայ լարուած աւելի ուժով հարուածներ սկսաւ տեղալ ճիւղին։

Մէկէնիմէկ սրտաճմլիկ ճիչ մը լսուեցաւ, ու Սօֆի անդունդէն վար գլորեցաւ։ Ոտքին տակ փխրուն-հողը տեղի տուած էր, և աղջիկը՝ հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելով՝ ինկած էր։

Տօքթորը՝ սարսափահար և ձեռքերը գլխուն զարնելով՝ ճամբուն եզրը վազեց իր զոհին ջախջախուած դիակը տեսնելու համար։ Բայց բոլորովին տարբեր տեսարանի մը ներկայ եղաւ։ Մացառներուն մէջէն, խուռահեր գլուխով, ցնցոտիներով ծածկուած մարդ մը դուրս ելած՝ թեւերուն վրայ բռներ էր Սօֆին՝ անկենդան վիճակի մէջ։ Գլխարկը մացառներէն խըլուած էր ու վարսերը՝ քակուելով՝ մարդուն թեւերէն վար կը թափէին։

Այդ անակնկալ երեւոյթին առջեւ, տօքթորը ապիբերան եղաւ. անտառներու ո՛ր խորհրդաւոր պահապանն էր այդ տարօրինակ էակը, որ անդունդներու վրայ կը հսկէր, կեանքեր կը փրկէր այդպէս։ Իր զարհուրանքին մէջ, ամիրային թոռը չէր յիշեր ծովեզրին մարդը, որ ակնարկովը այնքան սարսափ տուեր էր իրեն ու Սօֆիին։ Մացառներու մթին խորհուրդէն դուրս ցցուած, թեւերուն վրայ ունենալով նուաղած աղջիկը, անոր անշարժ, անգոյն ու չքնաղ դէմքը կը դիտէր, յափըշտակուած ու խորունկ նայուածքով։ Անձկութեան դժնդակ բոպէ մը ապրեցաւ Արշակ։ Այդ այլանդակ աղտոտարարին կեցուածքը պատկառանք ու սարսափ կուտար միանգամայն իրեն։ Ան կը շարունակէր մնալ աղջկան հայեցողութեանը մէջ, անով հմայուած, անով մոռցած ամէն բան, վիշտ ու զմայլանքի արտայայտութեամբ մը։

Այդ կացութիւնը որքան ալ տեւեց, տօքթորը չհամարձակեցաւ ընդհատել զայն։ Յետոյ, տեսաւ որ մարդուն աչքերէն քանի մը արցունքներ ինկան Սօֆիի դէմքին վրայ։ Աղջիկը արտեւանունքը շարժեց, հառաչանք մը հանեց կոկորդէն ու աչուըները կամաց մը բացաւ։ Բայց հազիւ բացած ու իր վրայ հակող դէմքը տեսած, սարսափի աղաղակով մը նորէն գոցեց զանոնք, նորէն նուաղելով։ Այս անգամ Համբիկ օթափած, դուրս ելաւ մացառէն, զգուշութեամբ վեր ելաւ զառիվերէն, ճամբուն վրայ ցատկեց և շիտակ տօքթորին քալելով և աղջիկը անոր կարկառելով.

— Առ ըսաւ, զոհդ, բայց նայէ որ ուրիշ անգամ աւելի լաւ պաշտպանես զինքը։

Տօքթորը որուն այս ամէնը զառանցանք կը թուէր, մեքենաբար թեւերուն վրայ առաւ Սօֆիին նուրբ ու անշարժ մարմինը, բառ մը չհանելով բերնէն, դողդղալով այն սպառնական շեշտէն, զոր մարդուն վերջին բառերը առեր էին։

Համբիկ, այծի մը դիւրաշարժութեամբ, անդունդը նորէն ցատկեց, ձեռքի շարժումով մը վերը ճամբուն վրայ նետեց աղջկան գլխարկն ու հովանոցը եւ մացառներուն մէջ անյայտ եղաւ։

Տօքթորը հասկնալով որ Սօֆի անմիջական դարմանի պէտք ունէր, արագօրէն իջաւ կառանցիկ ճամբէն և մօտակայ աղբարան մը փութաց, ուր աղջկան երեսին ջուր սրսկելով, բազկերակները շփելով՝ վերջապէս յաջողեցաւ սթափեցընել զայն։

Կէս ժամ յետոյ, Սօֆի կրցաւ քալել մինչեւ գետափը, ուր մակոյկ նստան։ Արեւը մարը կը մտնէր՝ իր վերջին ծիրանի ճառագայթներովը ջնարակելով, Սիլահտարի բլուրները։

Մակոյկին մէջ քով քովի նստած՝ շատ քիչ բառ կը փոխանակէին անոնք իրարու հետ։

— Բայց ո՞վ էր այդ մարդը, կը կրկնէր ատեն ատեն տօքթորը. տեղ մը տեսած եմ, բայց չեմ յիշեր թէ ո՛ւր...

Սօֆի չէր պատասխաներ, բայց մեղմ կերպով մը.

— Ան էր ա՛ն կը հառաչէր։

— Ով ալ ըլլայ սակայն, կը շարունակէր տօքթորը, կեանքդ անոր կը պարտիս, Սօֆի...

— Անո՛ր, անո՛ր, կը հեծէր աղջիկը խեղդուկ կերպով։

— Բայց զարմանալի՛, զարմանալի՛ բան էր, կը կրկնէր երիտասարդը, դեռ այդ անակնկալ դէպքին ազդեցութեանը տակ, ու դառնալով ետին ու նայելով այն խորհրդաւոր բլուրին ուսկից այդ գըրեթէ գերբնական էակը երեւցած էր։

Ու մտքէն կը կրկնէր այն մութ ու սպառնալից բառերը զորս ան իրեն ուղղած էր։

— Առ զոհդ, բայց նայէ որ ուրիշ անգամ աւելի լաւ պաշտպանես զինքը։

Հապա արցունքները որոնք կաթած էին անոր աչուըներէն աղջկան երեսին վրայ։

— Առեղծուած, հանելո՛ւկ, կը մրմըռար ամիրային թոռը, դիտելով Եյուպի բլուրները, որոնք մթնշաղի մշուշներուն ետին կը սքօղուէին տակաւ։

(Շարունակելի)

որ քեմիզ եճնայեքի վերաբերեալ վճիռ մը բեկանէր, բայց հուզուզի վերաբերեալ մէկ քանի վճռագիրը բեկանելը անտեսուեցաւ, որ Նորէն չկրցաւ ուղղութեան բերել Մշոյ դատարանի անդամները անոնք Նորէն կը շարունակեն իրենց անարդար որոշումները տալ. որովհետեւ գիտեն թէ իրենց որոշումները բեկանելու ալ ըլլան իրենց պատիժ տուող չկայ, արդեօք օսմ. պատժ. օրէնսգիրքը ինչպէս անտես առած է այդ բանը. ինչո՞ւ յօդուած մըն ալ դատաւորներու համար չզետեղէր, որ անոնք աղէկի ու վատի, արդարի ու անիրաւի պէտքին չվազէին: Իբրեւ օսմ. հայրենիքի զաւակը, վճռաբեկ ատենի նախագահի ուշադրութեան կը յանձնենք այս տողերը եւ կը խնդրենք որ նկատողութեան առնելով, ոչ միայն բեկանէր տրուած որոշումը, այլ պատիժ մըն ալ այն անդամներուն, որոնք աչառութիւն կ'ընեն երկրի մէկ հարազատ զաւակի՝ հայի դէմ, համարելով զայն օտարական եւ խորթ: Չգիտենք թէ մեր գաւառի մուհաքէմէի բէտքիյար դեռ շատ պիտի երկարի. եթէ Նորէն յետաձգուելու ըլլի, սեւ եկաւ տարաւ Տարօնի ժողովուրդը:

⁂ Հիւսնի-Մանսուրի գայմագամը Հիւսէյին Հիւսնի պէյը, որ Մշոյ փոխ-կառավարչութեան պաշտօնին կոչուած էր, այս օրերս միւթէսարրըֆութեան պաշտօնի բարձրացաւ. պաշտօնի բարձրացումը կարծենք թէ բարւոք ծառայութեանց համար կը տրուի իբրեւ քաջալերութիւն. բայց չգիտենք թէ յիշեալ պէյը ցարդ բարւոք ծառայութիւն մը կատարա՞ծ է: Մշոյ մէջ տակաւին գործ մը տեսած չէ, եթէ Հիւսնի Մանսուրի մէջ ըրած է, մենք տեղեկութիւն չունինք. օսմ. ազգի կառավարութեան պաշտօնեաները փոխանակ պաշտօնի բարձրացման աչք տնկելու, լաւ կ'ընէին, որ աշխատէին ժողովրդեան օգտակար ըլլալ:

⁂ Երէկ քաղաքէս դուրս, բացօթեայ տեղի մը մէջ, ի Ներկայութեան օսմ. հազարաւոր ժողովրդեան, կատարուեցաւ Սահմանադրութեան երկրորդ տարեդարձը, տեղւոյս վսեմ. կառավարիչը գեղեցիկ ճառ մը կարդալով ի վեր հանեց Սահմանադրութեան բարիքները եւ անկէ ծնելիք օգուտները, իսկ մեր Թիւրք երեսփոխանը հօճա Էլիաս էֆ. իր սովորական զուռնան չալելով կ'ըսէր. «Մոռնանք անցեալը եւ անխտրաբար ըլլալով գողերու, մարդասպաններու հանդէպ, համերաշխութեամբ աշխատինք մեր երկրի յառաջդիմութեան համար»: Հանդէսէն վերջ կառավարական բոլոր պաշտօնեաները, զինուորականները եւ քլիւպի անդամները Նուագածուներու խումբի հետ այցելեցին հայոց եւ հայ-կաթոլիկներու առաջնորդարանները եւ պատուասիրուեցան, երեկոյին ալ հանդէս մը տրուեցաւ միաց. վարժարանի առջեւ հայերու կողմէ իսլամ հայրենակիցներուն: Քաղաքը ամբողջ լուսազարդուած էր:

ՏԱՐՕՆՑԻ

Ց. Գ.— Լուր կ'առնենք որ սպաննուած Ասուատուրի եզները եւ քիւրտ մը գտնուեր են Խայթի Փերի-Վան գիւղի մէջ եւ տարուեր են Բաղէշ, քիւրտը յայտարարեր է թէ, «այդ եզները Խասըմ պէյը ինծի տուած է»: Մուսա պէյը իր օձիքը ազատելու համար սպաննութիւնը ձգեր է Վարդխաղցի Մատոյի վրայ:

Նոյն

ՈՎ ԷՐ ԳԷՈՐԳ ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Ան ձեռք որ բարձրացաւ զգետնելու Քէշիշեանի պարթեւ հասակը, գիտէ՞ր արդեօք թէ զով կսպաննէր, կը ճանչնա՞ր անոր ցարդ ապրած կեանքը, եւ ինչպէս չը ճանչնալ զայն ու չը լսել անոր անունը, երբ մէկ քանի մը ամիս ապրած է Զմիւռնիոյ մէջ, եւ ինչպէս չը խղճահարիլ մեռցնելու համար Պ. Գէորգ Քէշիշեանը:

Նա իր համբաւը խոշոր դրամագլուխի մը կամ անհոգին գործառնութեանց պատճառաւ չէր շինած, համեստ վաճառական դերձակ մըն էր. ինք իր ջանքով աւելի համեստ վիճակէ մը հոդ բարձրացած, բայց երբեք ամբողջ օրը չէր զոհեր իր գործին, ազգային գործերու մէջ միշտ իր աշխատութեան բաժինը ունէր, եւ ինչ որ կը ստանձնէր կատարել պարտաճանաչութեամբ կ'աշխատէր, ոչ յոգնիլ գիտէր եւ ոչ յուսահատիլ, իր բարեկամներն ու մտերիմներն էին գրչի ու սրտի մարդիկ:

Տասն եւ չորս տարի առաջ Իզմիրի մէջ հիմնուող Մեսրոպեան որբանոցին Ընկերութեան անդամ էր, եւ մատակարարութեան մասնախումբին ատենապետը, նա էր ամբողջ որբանոցի գոյութիւնը, օրական մէկ կամ երկու անգամ կայցելէր Որբանոցը եւ իր վաճառատան մէջ ժամեր կը զոհէր անոր համար. իր զաւակներուն պէս կը գուրգուրար որբերուն վրայ, եւ անոնք փոխադարձաբար հօր մը պէս կը սիրէին զինքը: Հիմնեց արհեստանոց մը, ուր արհեստի փափաքող քանի որբեր օրուան մէկ մասը արհեստի եւ մնացած մասը դարձեալ ուսման կը պարապէին, եւ հինգ տարուան շրջանի մը մէջ եղան իւրաքանչիւրը մէկ մէկ դերձակներ:

Տարիքով յիսունը անցած էր, բայց մտքով ու կորովով երիտասարդ տակաւին, եւ ահա այս մարդն է որ կը զոհուի բաց ու գոցի փոթորիկին:

Հոս աւելորդ չպիտի նկատեմ երկու խօսք ընել այդ անհասկացողութեան առթիւ. անոնք որ գոց կ'ուզեն եկեղեցին, հին ու յետադիմականներ են եւ անոնք որ բաց կ'ուզեն նոր ու ազատամիտներ են իբր թէ: Այդ պարագային ինչ կ'ըլլայ ընել վերջիններուն, բզկտե՞լ զանոնք, եթէ ոչ զարգացած մարդու վայել ընթացքով մը խոհեմութեամբ, պաղարիւնութեամբ ջանալ զանոնք գաղափարելու, եթէ ստուգիւ գաղափարուած են իրենք:

Նաեւ մեր թերթերէն ոմանք փոխանակ քէօրիւքճիութիւն ընելու այս խնդրոյն մէջ, կրնային հաշտարար դեր մը կատարել, եւ կրակը մարելու ջանալ երբ դեռ կայծ էր:

Չըրինք ցարդ ինչ որ պէտք էր, եւ զոհուեցաւ ողբացեալ Քէշիշեան, բայց անկէ շատ աւելի ողբալի է այն արատը որ մասնաւորի կուսակցութիւնները եւ օտարներու առջեւ ընդհանուր ազգը իրենց ճակտին ունեցան:

ՎԱՐԴԱՆ ԳԱՐԱԵԱՆ

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԸ

Երէկ կարդացի Գում Գաբուէն մէկ քանի ուսանողներու կողմէ ինծի ուղղուած տողերը: Առաջին ակնարկով կարծեցի թէ խնդրած բացատրութիւններուս պատասխանն էր որ վերջապէս պիտի կարենայի կարդալ, սակայն մեծ եղաւ զարմանքս երբ իբրպէս անազնիւ գրութեան մը դէմ գտայ ինքզինքս. տասը ուսանողներու կողմէ ստորագրող հինգ պարոններ կը բողոքէին ինծի դէմ յայտարարելով՝ թէ անազնուօրէն շահագործեր եմ Դաւնիկ էֆ.ի անունը: Պիտի ուզէի հասկնալ թէ ինչ ըսել կ'ուզեն արդեօք այդ նամակագիրները շահագործել բառով եւ թէ այդ բառը շատո՞նց է որ իր իմաստը փոխած է: Կը ցաւիմ մանաւանդ որ Դաւնիկ էֆ. Գաղանճեան առանց ուշի ուշով կարդացած ըլլալու երկու գրութիւններս թոյլատու գտնուած է անտեղի բողոքագրի մը հրատարակութեան: Յիշեալ պարոնները կը յայտարարեն նաեւ թէ ինչպէս կրնայ ըլլալ որ պարապ վերադարձած եմ երբ իրենք ամէն առտու ժամը 3-6 եւ կէս օրէ վերջ 8-10 նոյն ժամադրավայրը կը գտնուին. ի պատասխան կը փութամ ըսել թէ ոչ միայն ես այլ իմ ընկերներէս ուրիշներ ալ նոյն բաղդին արժանացած են ոչ ոք գտնելով յիշեալ ժամադրավայրը. արդեօք անգամ մըն ալ չե՞ն տեսած երկտող մը որ անձամբ յանձնուած է Արշալոյսի սրճարանապետին:

ՎԱՀԱՆ ԽԻՍՏԱՎԵՐՏԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Պարսկաստանի կացութիւնը Նորէն բռնկած է շփոթ հանգամանք մը առնալ: Թեհրան մայրաքաղաքը պաշարման վիճակի մէջ է: Ոստիկանները եւ ոստիկան-զինուորները բոլոր հասարակաց վայրերը գրաւած են: Պախթիարներն ալ Խորհրդարանը գրաւած են: Բնակիչները զարհուրեցուած են զէնքերուն յանձնումը, որովհետեւ յայտնի եղաւ թէ Ֆետայիները եւ Թակիզատէի կողմնակիցները զինուորի եւ ոստիկանի հագուստով ծպտուած էին: Ֆետայիները Պաքիր Խանի հրամանատարութեան տակ հաւաքուած են:—Ռիւթէրի հեռագիր մը կը հաղորդէ որ կառավարական զօրքերը իրենց թնդանօթներովը կրակ բացած են Ֆետայիներուն դէմ: Փողոցներուն մէջ կռիւը վերջ գտած է իրիկուան ժամը վեցուկէսին: Այն ատեն Ֆետայիները անձնատուր եղած են: Գերի բռնուած են իրենց պետերուն հետ, Սաթթար-Խան եւ Պաքիր Խանը: Երկու կողմերուն ալ կորուստները յայտնի չեն:

ՍՊԱՆԻԱ

Պապին եւ կարտինալ Մէրրի տէլ Վալի միջեւ տեղի ունեցած խորհրդակցութեան մը մէջ՝ Սպանիոյ նախարարապետ Պ. Քանէլէխասի ծանուցագրին պատասխանին ուրուագիծը պատրաստուած է: Բայց պատասխանին վերջնական ձեւը տրուելէ առաջ՝ Պիոս Ժ.Ե. արտ. գործ. նախարարը դիտաւորութիւն ունին զայն կրօնական գործոց ընկերակցութեան հաւանութեանը ենթարկել: Վատիկանի վրայ մեծ տպաւորութիւն մը չէ ըրած կարմիր տետրակի մը հրատարակութեան լուրը Վատիկանի հետ ծագած վէճի մասին: Վատիկան կ'ապահովցնէ թէ այդ կարմիր տետրակը կողմնակալութեան ոգին պիտի կրէ որպէսզի Քանալէխասի փափաքած վերջնական կոչումին առանց միջադէպեր ստեղծուին: Եթէ, կ'ըսէ Սպանիոյ նախարարապետը ուզէր անկեղծօրէն բանակցիլ, պիտի ձեռք չառնէր այն միջոցները որոնց տեղի տուած էր վերջնագիրը: Կ'ըսուի թէ սպանիական դեսպան, Պ. տը Օժէտա Հռոմէն մեկնած պահուն չէ մոռցած նախ Թրէվի աղբիւրը երթալ, հոն գաւաթ մը ջուր խմել եւ աւազանին մէջ դրամ մը նետել: Ասիկա, հին աւելորդապաշտ սովորութեան մը համաձայն, անսխալ միջոցն է ապահով կերպով Հռոմ գալու նորէն: Լ'Աճիվէրաօ, կաթոլիկ օրկանը, արտ. գործ. նախարարին յայտարարութիւնները մեկնաբանելով, Վատիկանի հետ բանակցութեանց առթիւ, կը ծաղրէ կառավարութեան յաւակնութիւնը՝ եկեղեցական օրէնքները մեկնաբանելու, կրօնականներուն ձեռքովն իսկ ընկերակցութիւնները ջնջել տալով: Լը Լիպէրալ կ'ըսէ. «Պիոս Ժ. ուրիշ բան չըներ բայց եթէ Սիլլապիւսի ոճուր վարդապետութեան կը հետեւի որ միշտ պիտի արգիլէ Պապութեան ու քաղաքային իշխանութեան միջեւ ո եւ է համաձայնութիւն:—Պ. Քանալէխաս ընդունած է շնորհաւորութեանց հեռագիրներ, որոնք ղրկուած են 138 Անտալուզցի կրօնական ընկերակցութեանց կողմէ, որոնք կը ներկայացնեն 80,000 ողանդաւորներ, մշակ, գործաւոր, վաճառական, գործարանատէր, որոնք կը գովեն իր հակակղերական քաղաքականութիւնը: Պասքեան նահանգներու կղերականները հակառակ ներքին գործոց նախարարին արգելքին, ծանուցուած մեծ միթինկը պիտի գումարեն: Հանրապետական կուսակցութեան Սօրիանօ Էսփանա Նուէվայի մէջ կը ծանուցանէ թէ՝ միեւնոյն օրը եւ միեւնոյն քաղաքին մէջ հակակղերական մեծ ցոյց մը կազմակերպած է: Ընդհարումները արգիլելու համար ներքին գործոց նախարարը կը յայտարարէ թէ՝ զօրքերը պատրաստ են ի հարկին Սէն Սէպասթիէն երթալու համար: Այս քաղաքին թաղապետական Խորհուրդը որոշած է կառավարութեան ուղղել բողոքի հեռագիր մը այն հսկայ ցոյցին դէմ, զոր կաթոլիկները կը յամառին հոն կազմակերպել: Այս քաղաքին թաղապետական Խորհուրդին կաթոլիկ անդամներուն եւ ազատականներուն միջեւ մրրկայոյզ վիճաբանութեան մը տեղի տուած է ու նախագահը պարտաւորած է պարպել տալ սրահը:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԻՃԵԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

ՅՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ԹԱԳՐԻՐԸ

ՄԵՐԺՈՒԱԾ

Յոյն թերթերը կը հաղորդեն ստոյգ աղբիւրէ թէ Պատրիարքարանի գործակատարը դատական եւ կրօնական գործոց նախարարին մատուցած է այն թագրիրը, որ Խառն Ժողովին հաւանութեան ենթարկուած էր եւ որ կառավարութեան կը զեկուցանէ թէ Ազգային Ժողովը մօտերս նիստ պիտի գումարէ: Դատական նախարարը, յիշեալ թագրիրը կարդալէ յետոյ, վերադարձուցած է պատրիարքարանի գործակատարին, յայտարարելով թէ՝ չի կրնար ընդունիլ այդպիսի ոճով խմբագրուած պաշտօնագիր եւ թէ հետեւաբար կառավարութիւնը բնաւ թոյլ չի պիտի տայ որ ծրագրուած Ազգային Ժողովը տեղի ունենայ: Գործակատարը փութացած է նորէն Սրբազնութեան հաղորդել դատական նախարարին այս վճռական ու հաստատ յայտարարութիւնները: Ս. Պատրիարքը անմիջապէս հրամայած է արտակարգ նիստ հրաւիրել Խառն Ժողովը, որոշում մը տալու համար, այն ընթացքին նկատմամբ որուն պէտք է հետեւիլ կառավարութեան մերժումէն յետոյ Ազգային Ժողովը գումարելու մասին: Աշխարհական ժողովականներուն, որոնք գիւղը կը գտնուին հիմա, իմաց տրուած է հեռագրով: Կառավարութեան պատասխանը տաք վիճաբանութեան առարկայ էր երէկ պատրիարքարանի շրջանակներուն մէջ: Տիրող ընդհանուր կարծիքը սա է որ Յունաց պատրիարքը պիտի պնդէ իր նախորդ որոշումներուն վրայ, այնպէս որ պատրիարքարանին եւ կառավարութեան միջեւ նոր ձգտում մը անխուսափելի կ'երեւայ: Նորէն զրոյց կը շրջի պատրիարքին եւ Խառն Ժողովին հրաժարականին մասին:

ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ

ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԻՒՆԸ

Սքիւպէն կը հեռագրեն թէ կուսակալութիւնը հրաման տուած է զինաթափութեան առթիւ կատարուած խստութիւնները դադրեցնելու:

⁂ Մաթինիցա գիւղին (Էսկի Բալանկա) մէջ գործող զինաթափութեան յանձնաժողովը խոշտանգումներու ենթարկած է Տիմիթրի Սթօյանոֆ, Ռաքիմ Սթօյանօֆ Սթոյնօքօ Անասթասօֆ եւ Միթէքօլէֆ անուն Պուլկարները, զէնք պահած ըլլալու ամբաստանութեամբ: Նոյն գիւղէն ուրիշներ ալ Պուլկարիա խոյս տուած են: Երեք օր պայմանաժամ տրուած է գիւղացիներուն: Այնուհետեւ խստութիւնները պիտի սկսին: Կարգ մը Պուլկարներ ալ խոշտանգուելով Սկիւպ տարուած են:

⁂ Սելանիկէն հասած լուրերուն նայելով, Սվէթէ-Նիքօլիի (Իշթիպի գաւառ) մէջ տեղւոյն երեւելիներէն Պուլկար մը սաստիկ գանակոծուած է, զէնքերը յանձնելու եւ ուրիշներու զէնք ունենալը յայտնելու համար: Իսկ կինը սուինի հարուածներ ու աղջկան թեւերը սուրի հարուածներ ստացած են: Պուլկար ուրիշ երեւելի մը ու իր փեսան ալ խոշտանգուած են: Այս վերջինը յայտնած է զէնքերուն պահուած տեղերը: Ջերլիջէ գիւղին մէջ ալ ծանր խըստութիւններ ի գործ դրուած են: Գիւղացիները յանձնած են իրենց բոլոր զէնքերը: Իշթիպ քաղաքին մէջ ալ կացութիւնը ծանր է: Ժողովուրդը խուճապի մատնուած է, իմանալով որ զինահաւաքութեան յանձնաժողովը մօտ օրէն հոն պիտի հասնի: Հարիւրէ աւելի անձեր Քէօփրիւլի եւ Սքիւպ խոյս տուած են. երկու հարիւր հոգի ալ Պուլկարիոյ ճամբան բռնած են: Դիտելի է որ տեղական իշխանութիւնները այդ միջոցներուն կը դիմեն, հակառակ Կ. Պոլսէն տրուած բացորոշ հրամաններուն, որոնք կ'արգիլեն խստութիւնները: Կ'երեւայ թէ զինաթափութեան պաշտօնեաները կարեւորութիւն չեն ընծայեր կեդր. կառավարութեան հրահանգներուն:

⁂ Սելանիկէն քաշուած ուրիշ հեռագրի մը նայելով, զինաթափութեան յանձնաժողովը Իշթիպ հասնելով՝ քաղաքը պաշարած է: Խուզարկութիւնները սկսելուն պէս, շատ մը բնակիչներ խոյս տուած են: Մանասթըրի նահանգին զինաթափութեան առթիւ Ժէօն-Թիւրքերը կը պնդեն որ կառավարութիւնը նախապէս ձերբակալէ բոլոր վոյվոտները եւ խմբապետները: Կառավարութիւնը կ'ընդդիմանայ այդպիսի արմատական տնօրինութեան մը: Մանասթըրի մէջ մեծ անձկութիւն կը տիրէ:

⁂ Պուլկար հեռագրական գործակալութեան մէկ հեռագրին համաձայն, հրաման տրուած է որ պուլկար բնակչութիւնը չխոշտանգուի զինաթափութեան ատեն: Միեւնոյն գործակալութեան ուրիշ մէկ հեռագիրը կ'ըսէ թէ Վէթերսիոյ (Քէօփրիւլի) մէջ ընդհարում մը ունեցած են գիւղացիները եւ զինուորական ջոկատ մը: Բազմաթիւ բնակիչներ խոյս տուած են: Մանասթըրի նահանգին մէջ զինաթափութիւնը չէ սկսած տակաւին: Ագարակապանները կառավարութեան կը յանձնարարեն զինաթափութիւնը յետաձգել մինչեւ հնձաքաղը:

⁂ Քէօսթէնտիլէն հասած լուրերուն նայելով, 70 փախստականներ Իշթիպ գաւառակէն հոն հասած են, ուր զինաթափութեան ձեռնարկուած է: Ուրիշ փոքր խումբեր ալ պիտի ժամանեն Քէօսթէնտիլ:

⁂ Թայմզ կը հրատարակէ օսմ. դեսպանատան սա զեկոյցը Մակեդոնիոյ կացութեան վրայ: Նախ այդ զեկոյցը բացարձակապէս կը հերքէ քանի մը եւրոպական լրագիրներու հրատարակութիւնները թէ օսմ. պաշտօնեաները խոշտանգումներու ենթարկած են Պուլկարները, զինաթափութիւն կատարած ատեն: Օսմ. կառավարութիւնը, Ռումէլիի մէջ իր դիրքը ամրապնդելու համար, որոշած է միջոցներ ձեռք առնել, ինչպէս եկեղեցիներու օրէնքը, հրոսախումբերու օրէնքը եւ զինաթափութիւնը: Հրոսախումբերու օրէնքը այնպիսի արդիւնք մը տուած է որ գիւղացիները իրենք իսկ կը մատնանշեն երկրին մէջ կազմուած եւ կամ արտասահմանէն եկած հրոսախումբերը: Այսուհետեւ վերջնականապէս Մակեդոնիոյ մէջ անկարելի է հրոսախումբերու կազմութիւնը: Գալով զինաթափութեան, արդարութեամբ եւ անաչառութեամբ ի գործ կը դրուի բոլոր տարրերուն մէջ, առանց ազգի ու կրօնքի խտրութեան: Բնակիչներու զէնքերը գրաւելու համար, պաշտօնատարները արդար եւ անաչառ միջոցներու դիմած են, վայրագութիւն չեն գործած՝ հետեւաբար պուլկար մամուլին պոռչտուքները խոշտանգումներու մասին անհիմն են: Զինաթափութիւնը կանոնաւորապէս առաջ կը տարուի անխտիր: Օսմ. կառավարութիւնը, իր իսլամ եւ ոչ-իսլամ բոլոր հպատակներուն ճշմարիտ շահերուն ծառայելու համար, հաստատապէս որոշած է բարեկարգութիւնը ամրապնդել Ռումէլիի մէջ: Անոր եւ ո եւ է դժուարութեան առջեւ չպիտի ընկրկի, հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու համար արդարութեան սահմանին մէջ:

ՀՕՐԱՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Հօրանի կուսակալութենէն հասած պաշտօնական հեռագիրներու համաձայն, Հօրանի լեռնականները ծանօթ չահատակութիւնները գործելէն յետոյ, իրենց գիւղերը քաշուած են: Եօթը վաշտ հետեւակազօրք եւ մէկ հրետանի ղրկուած են: Հօրան զինուորական արշաւախումբի մը առաքումը մեծ մտահոգութիւն առաջ բերած է լեռնականներուն մէջ: Անոնք կը վախնան որ այս անգամ արմատական բարենորոգումներ ի գործ պիտի դրուին: Արշաւախումբը տասը օրէն Հօրան պիտի գտնուի, եւ Ալպանիոյ մէջ ի գործ դրուած ռազմավարութեան պիտի հետեւի:

⁂ Հօրանէն հեռագրական գործակալութեան մը հասած լուրերուն նայելով, Հօրանի կացութիւնը գոհացուցիչ է: Սակայն ժողովուրդը տարակուսի մատնուած է եւ բազմաթիւ բնակիչներ կը փորձեն խոյս տալ: Տեղական իշխանութիւնները կը ջանան անդորրութիւնը վերահաստատել եւ մեծ անձնուիրութիւն ու կորով ցոյց կուտան: Զօրագունդերու ժամանման կսպասուի անհամբեր:

⁂ Իզմիրի Քէօյլիւ թերթը կ'ըսէ թէ Տիւրզիներու կողմէ սպաննուած անձերուն թիւը 17 հոգի է: Սակայն կրակի տրուած հունձքերուն եւ կողոպտուած վաճառքներուն արժէքը մեծ է: Ե. զօրաբանակին պատկանող քանի մը վաշտեր, որոնց ընդհ. բանակատեղին Դամասկոս է, Հօրան հասնելով, անդորրութիւնը վերահաստատած են:

⁂ Արշաւախումբին հրամանատար Սամի փաշա, որ այսօր ճամբայ կ'ելլէ, առջի օր, Սուլթանին ներկայացաւ: Վարչապետն ալ կայսեր տեղեկութիւններ տուաւ Հօրանի ապստամբութեան մասին:

⁂ Արտաքին գործոց Նախարարութիւնը շրջաբերական մը կը պատրաստէ արտասահմանի օսմ. ներկայացուցիչներուն ղրկելու համար: Այդ շրջաբերականով մանրամասնութիւններ հաղորդուած են Հօրանի ապստամբութեան մասին: Այդ շրջաբերականը օսմ. դեսպաններուն կողմէ օտար կառավարութեանց պիտի տրուի, որպէս զի այս վերջինները ճշգրիտ գաղափար մը կազմեն Հօրանի ապստամբութեան մասին, զոր մեծապէս չափազանցած էին օտար թերթերը:

ՍՊԱՌՆԱԼԻՔ ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ

Կ. Պոլսէն պուլկարական թերթերուն քաշուած հեռագրի մը նայելով, Տ. Եօաքիմ Պատրիարք անստորագիր նամակ ստացած է, որով մահուան սպառնալիք կ'ըլլայ իրեն, եթէ երբեք վիճելի եկեղեցիներու օրէնքը չկարգադրէ: Նմանօրինակ սպառնալիքներ ուղղուած են Կ. Պոլսոյ յոյն հասարակութեան պատկանող ծանօթ անձերու:

ԻՇԽԱՆԱԿԱՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կայս. իրատէի մը համաձայն, Ռէֆիէ սուլթանուհիին ամուսնութիւնը հանգուցեալ Ահմէտ Էյուպ փաշայի որդի Ալի Ֆուատ պէյի հետ, եւ Սիւչէ սուլթանուհիին ամուսնութիւնը Ահմէտ Նամի պէյի հետ, երէկ տեղի ունեցաւ եւ հացկերոյթ մը տրուեցաւ:

ՅՈՅՆ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆԻ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ոստիկանութիւնը, կիրակի օր, Ղալաթիոյ մէջ ձերբակալեց յոյն եկեղեցական մը, Տ. Եօաքիմ, որ Իսմայիլեայի (Ռուսիա) Վիճակին հոգեւոր հովիւ կարգուած էր: Տ. Եօաքիմ նստած էր Այ-Նիքօլա եկեղեցիին առջեւ, երբ ոստիկանական երկու պաշտօնեաներ հրաւիրեցին զայն Վոյվոտայի պահականոցը ներկայանալու: Հոն յայտարարուեցաւ յոյն եկեղեցականին թէ ձերբակալուած էր: Միեւնոյն պահուն ոստիկանական պաշտօնեաները խուզարկեցին եկեղեցականին սենեակը ու անոր գոյքերը պահականոց տարին: Այ-Նիքօլա եկեղեցիին մեծաւորը պահականոց երթալով՝ բողոքեց այդ կամայական ձերբակալութեան դէմ, բայց իր բողոքը նկատի չառնուեցաւ: Պատր. փոխանորդը ձերբակալութեան լուրը առնելուն պէս, թարգման մը ղրկելով պահականոց, պահանջեց որ ազատ արձակուի եկեղեցականը, քանի որ կրօնական առանձնաշնորհումներու համաձայն, չէ կարելի ուղղակի ձերբակալել եկեղեցականները: Ոստիկանապետը պատասխանեց թէ Պատրիարքը թո՛ղ իր աղօթքներով զբաղի, եւ թէ ձերբակալուածը ընդհ. ապահովութեան տնօրէնութեանը պիտի յանձնուի, բացատրելով ձերբակալման շարժառիթները: Ոստիկանական պաշտօնեաներու յայտարարութեանց նայելով, այդ յոյն եկեղեցականը ձերբակալուած է հելլենահպատակ ըլլալուն համար: Ամբաստանեալը Վոյվոտայի պահականոցին մէջ անցուց

ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆ (131)

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ

ԿՈՄՍ ՄՈՆԹԷ-ՔՐԻՍԹՕ

Ժ.

ԻՏԱԼԻԱ.— ՍԻՆՊԱ ՆԱՒԱԶԸ

— Ես շատ երջանիկ կեանք մը կը վարեմ, փաշայի կեանք մը ճշմարտապէս. ստեղծագործութեան թագաւորն եմ. երբ տեղէ մը հաճոյք զգամ, հոն կը մնամ. ձանձրանալուս պէս՝ կը մեկնիմ այդ տեղէն. թռչուններու պէս ազատ եմ եւ անոնց նման թեւեր ունիմ. զիս շրջապատող անձերը կը հնազանդին մէկ նշանիս վրայ: Մերթ կը զուարճանամ մարդկային արդարութիւնը ծաղրելով, ու անոր ձեռքէն կը խլեմ փնտռած մէկ աւազակը կամ հետապնդած մէկ ոճրագործը: Մնաց որ, ինծի սեփական արդարութիւն մը ունիմ, ստոր ու բարձր, անյետաձգելի ու անվերաքննելի, արդարութիւն մը որ կը դատապարտէ ու կը ներէ. ո՛չ ոք կրնայ խառնուիլ այդ արդարութեան: Ա՛հ, եթէ իմ կեանքս վայելած ըլլայիք, ալ ուրիշ կեանք մը անցընել չպիտի ուզէիք ու աշխարհիկ ընկերութեան մէջ մուտ գործել. տարբեր բան, եթէ մեծ ծրագիր մը պիտի յաջողցնէք հոն:

—Վրէժխնդրութիւն մը, օրինակի համար, ըսաւ Ֆրանց:

Անծանօթը երիտասարդին վրայ այն նայուածքներէն մէկը սեւեռեց, որոնք մարդուն սրտին ու մտածման խորը կը թափանցեն:

—Ինչո՞ւ համար վրէժխնդրութիւն, հարցուց անծանօթը:

—Որովհետեւ մարդկային ընկերութեան կողմէ հալածուած մարդու մը երեւոյթը ունիք, որ տակաւին իր հաշիւը չէ մաքրած անոր հետ:

—Կը սխալիք, ըսաւ Սէմպա, տարօրինակ ծիծաղով մը, որ իր ճերմակ ու սուր ակռաները երեւան կը բերէր: Տեսակ մը մարդասէր եմ, ու թերեւս օրին մէկը, Բարիզ երթամ, Պ. Աբէրի եւ Կապոյտ Փոքր Վերարկուով մարդուն հետ մրցելու համար:

—Առաջի՞ն անգամ ըլլալով պիտի ընէք այդ ուղեւորութիւնը:

—Չեմ գիտեր տակաւին. անորոշ կարգադրութիւններու հետ կապ ունեցող հանգամանքներէ կախում ունի:

—Պիտի փափաքէի հոն գտնուիլ այդ միջոցին, Մոնթէ-Քրիսթոյի մէջ ցոյց տուած ձեր ազնիւ ասպնջականութեան փոխարէնը հատուցանելու համար կրցածիս չափ:

—Մեծ հաճոյքով պիտի ընդունէի ձեր հրաւէրը, յարեց ասպնջականը, բայց դժբախտաբար բուն անունով չպիտի ճամբորդեմ Բարիզ:

Սակայն ճաշը կը շարունակուէր եւ Ֆրանցի համար միայն պատրաստուած կ'երեւար. ասպնջականը հազիւ ձեռք դպցուցած էր մէկ-երկու պնակներու, մինչ անակնկալ հիւրը լայնօրէն կը պատուէր այդ փառաւոր խնջոյքը:

Ի վերջոյ Ալի աղանդերը բերաւ, կամ աւելի ճիշդ կ'ըլլայ ըսել, արձաններուն ձեռքերէն առաւ զարդակողովները եւ սեղանին վրայ դրաւ:

Երկու զարդակողովներուն միջեւ ծիրանեգոյն սկահակ մը դրաւ, որ միեւնոյն մետաղէն շինուած կափարիչ մը կը կրէր:

Ալի մեծ յարգանքով բերած էր այդ սկահակը, ինչ որ Ֆրանցի հետաքրքրութիւնը շարժեց: Կափարիչը վեր առաւ եւ տեսակ մը կանաչորակ հայս տեսաւ, որ անուշեղէններու կը նմանէր, թէեւ Ֆրանցի անծանօթ ըլլար ան:

Կափարիչը դրաւ իր տեղը, բոլորովին անգիտակ սկահակին պարունակութեան. աչքերը ասպնջականին ուղղելով՝ տեսաւ որ ան կը ժպտէր իր շուարումին վրայ:

—Չէք կրնար գուշակել թէ այս փոքր անօթը ի՛նչ տեսակ ուտելիք կը պարունակէ, եւ այդ բանն է որ ձեր հետաքրքրութիւնը կը շարժէ, այնպէս չէ՞:

—Կը խոստովանիմ որ այդպէս է:

—Այդ կանաչ տեսակ մը անուշեղէնը այն դիցախորտիկն է զոր Հէպէ կը մեծարէր Արամազդի սեղանին վրայ:

—Բայց այդ դիցախորտիկը, մարդոց ձեռքէն անցնելով, իր երկնային անունը կորսնցուցած եւ մարդկային անուն մը առած է անշուշտ, յարեց Ֆրանց. հասարակ լեզուով՝ այդ նիւթը ի՛նչ կը կոչուի, թէեւ մեծ համարում չունիմ անոր վրայ:

—Ահա թէ ի՛նչ բան ի վեր կը հանէ մեր նիւթական ծագումը, գոչեց Սէմպա. յաճախ երջանկութեան քովէն կ'անցնինք, առանց զայն տեսնելու եւ անոր նայելու, իսկ եթէ տեսած ու նայած ալ ըլլանք, դարձեալ չենք ճանչնար: Դրական մարդ մըն էք եւ ոսկին ձեր աստուա՞ծն է, այդ դիցախորտիկէն ճաշակեցէք, եւ ահա ձեր առջեւ պիտի բացուին Բերուի, Կիւզարաթի եւ Կոլքոնտի հանքերը: Երեւակայութեան տէր մէ՞կն էք, բանաստե՞ղծ էք, այդ դիցախորտիկէն ճաշակեցէք, եւ ահա պիտի անհետանան կարելիութեան պատնէշները. անհունութեան դաշտերը ձեր առջեւ պիտի բացուին եւ դուք ազատ սրտով, ազատ մտքով պիտի պտտիք երազանքի անսահման տարածութեան մէջ: Փառասէ՞ր էք, երկրային մեծութիւններ կը հետապնդէ՞ք, այն ատեն ճաշակեցէք անկէ, եւ ահա մէկ ժամէն, թագաւորը կ'ըլլաք ոչ թէ Եւրոպայի մէկ անկիւնը կորսուած փոքր երկրի մը, ինչպէս Ֆրանսայի, Սպանիոյ կամ Անգլիոյ, այլ աշխարհի, տիեզերքի, ստեղծագործութեան թագաւորը: Ձեր գահը պիտի բարձրանայ այն լերան վրայ, ուր Սատանան տարաւ Յիսուսը. ու պէտք ալ չպիտի ունենաք մեծարանք ընելու անոր եւ ճանկը համբուրելու, որպէսզի միահեծան տէրը դառնաք երկրի բոլոր թագաւորութեանց: Փորձիչ եւ միեւնոյն ատեն շատ դիւրին չէ՞ ըսածս, քանի որ ընելիք պարզ բան մը կայ: Տեսէք:

(Շարունակելի)

գիշերը։ Տ. Խօաքիմ երէկ ազատ արձակուեցաւ, իր անմեղութիւնը հաստատուելէ յետոյ։ Յունարէն Թերթերը ցաւ կը յայտնեն այդ կամայական ձերբակալութեան մասին։

ԳԱՂՏՆԻ ՔՈՄԻԹԷՆ

Քննիչ յանձնախումբը մօտերս Պատերազմական Ատեանին պիտի յղէ իր տեղեկագիրը։ Մինչեւ հիմա կատարուած քննութիւններուն համաձայն, գաղտնի քոմիթէին անդամներուն թիւը 600ի կը հասնի։ Ասոնց մեծ մասը խաբուելով մտած են գաղտնի ընկերակցութեան մէջ։ Այդ կարգի անդամներուն վկայութեան պիտի դիմուի, երբ հարկ տեսնուի։

ԱՀՄԷՏ ՐԻԶԱ ՊԷՅ

Երեսփ. Ժողովի Նախագահ Ահմէտ Րիզա պէյ, Նիկոմիդիոյ երեսփոխան Միւֆիտ պէյի հետ, անցեալ հինգշաբթի, զբօսական պտոյտի համար, Նիկոմիդիա հասած և տեղւոյն քաղաքային ու զինուորական պաշտօնատարներուն կողմէ դիմաւորուած է։ Ահմէտ Րիզա պէյ հանգուցեալ Սուլթան Ազիզի շինել տուած քէօշկը, ասուեղէնի գործարանը և ուրիշ տեղեր այցելելով, դարձին, Հէրէքէի գործարանը այցելութիւն տուած է։ Երեսփ. Ժողովի նախագահը յառաջիկայ հինգշաբթի օր Պոնիա պիտի ուղեւորի։

ԹՈՂԱՔԻ ԴԷՄ ԹՈՂԱՔ

Նոր Մախսուսէի ընկերութիւնը որոշած է բողոքագրով մը պատասխանել հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ եղած բողոքին։ Այդ բողոքագիրը Թերթերու միջոցաւ պիտի հրատարակուի։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Քանի մը ամիսէ ի վեր բանակցութիւններ կը կատարուէին օսմ. կառավարութեան եւ գերման կառավարութեան միջեւ, երկու զրահաւորներու գնման համար։ Վիլհէլմ կայսրը հաւանութիւն յայտնած ըլլալով, երկու մարտանաւերը վերջնականապէս գնուած են։ Գրանտեպուրկի ձեւով երկու զրահաւորներ են ատոնք, իւրաքանչիւրը 15 միլիոն ֆրանք եղած։ 22ական միլիոն ֆրանքի Թուրքիոյ ծախսուած են երկուքը մէկանց։ Այդ մարտանաւերու նորոգութեան և մեծ քանակ ռազմամթերքի հայթայթումին համար դրամ չպիտի վճարուի։ Երկու զրահաւորները 1892ին շինուած են եւ չորս հինգ ամսէն պիտի յանձնուին։

ԵՊԱՐՔՈՍԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Եպարքոս Հագգը փաշա այսօր մայրաքաղաքէս պիտի մեկնի։ Ուղղակի Վիէննա պիտի երթայ։ Հոն օր մը հանգստանալէն յետոյ, Մարիէնպատ պիտի ուղեւորի։ Եպարքոսին եւ պարոն Էրէնթալի միջեւ օգոստոս 5ին տեսակցութիւն մը տեղի պիտի ունենայ։ Գալով միւս քաղաքագէտներուն հետ կատարուելիք տեսակցութեանց, որոշում չէ տրուած տակաւին։ Հաւանաբար, պարոն Էրէնթալի հետ տեղի ունենալիք տեսակցութենէն յետոյ, որոշում մը պիտի տրուի միւս մայրաքաղաքները այցելելու մասին։ Պատերազմական նախարարը փոխանորդաբար պիտի վարէ եպարքոսութեան պաշտօնը։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Աթէնքի հեռագրական գործակալութիւնը կը յայտարարէ թէ, իր ստացած արժանահաւատ տեղեկութեանց նայելով, անհանդուրժելի հալածանքներու կ'ենթարկուին Մակեդոնիոյ, Եպիրոսի և Ալպանիոյ յոյն տարրը, կատարուած զինաթափութեան առթիւ։ Այդ գործակալութիւնը առաջ կը բերէ խոշտանգումներու ծանր պարագաներ, որոնց զոհ գացած են Էտիրնէի, Սէրէզի և Մանասթըրի գաւառներուն մէջ հաստատուած Յոյներ։ Ու եզրակացնելով կ'ըսէ թէ զինաթափութիւնը կրնայ վարչական տնօրինութիւն մը ըլլալ, բայց պէտք չէ խստութիւններ ի գործ դնել։

⁂ Աթէնքէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ պաշտպան տէրութիւնները նորէն դիմումներ պիտի ընեն Բ. Դրան մօտ, պոյքօթը դադրեցնել տալու համար։ Տէրութիւնները պիտի յայտարարեն որ եթէ պոյքօթը շարունակէ, իրենք ալ եւս Բ. Դրան նպաստաւոր եղող ընթացք մը չի պիտի բռնեն։

⁂ Թան կը հրատարակէ Յունաստանի նախարարապետ Պ. Տրակումիսի մէկ ընդարձակ յայտարարութիւնը Պ. Վէնիզէլոսի երեսփ. թեկնածութեան մասին. «Պ. Վէնիզէլոս կրնայ թեկնածուներու ցանկին մէջ գրուիլ, բայց եթէ ընտրուի, կարող է երեսփոխանութիւն ընել, Կրէտէի մէջ ունեցած բոլոր պաշտօններէն հրաժարելով։ Ցաւալի է որ Սահմանադրութեան վերաքննիչ Ժողովը պիտի գործէ այն յայտագրին համաձայն, զոր Երեսփ. Ժողովը քուէարկած էր վերջին անգամ։ Որքան ատեն որ կառավարութեան գլուխը գտնուիմ, այս վերջինը պիտի ջանայ իր յայտագրի սահմանին մէջ պահել Սահմանադրութեան Վերաքննիչ Ժողովը, որովհետեւ Սահմանադիր Ժողովի փոխուելուն պէս, յեղափոխական բան մը պիտի դառնայ, որուն կարեւորութեան աստիճանը չէ կարելի գուշակել։ Սահմանադրութեան վերաքննիչ Ժողովը գումարուելուն պէս նախարարութիւնը պաշտօնէ պիտի քաշուի, յայտարարելով թէ իր պաշտօնը վերջացած է։ Այն ատեն Վերաքննիչ Ժողովը այնպիսի քաղաքագէտ մը պիտի նշանակէ որ կարող ըլլայ նախագահել Սահմանադրութեան վերաքննութեան առթիւ կատարուելիք վիճաբանութեանց։ Իսկ ես փափաք չունիմ իշխանութեան գլուխը մնալու միշտ։»

⁂ Պ. Ռալլիս Թեփլունեայի Աթէնքի Թղթակիցին յայտարարած է թէ իր պարտքն է ուժ տալ Կրետացի երեսփոխաններու թեկնածութեան։ Պ. Ռալլիս չի կարծեր որ կրետացիները պիտի ընդունին անոնց ընտրութիւնը, թէեւ օտար միջամտութենէ մըն ալ վախնալու բան չկայ, որ հաւանական չէ, զուտ ներքին խնդիր մը ըլլալուն համար։

ԵԳԻՊՏԱՑԻ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐԸ

Եգիպտական «Ալ-Ալէմ» ազգայնական օրկանէն։— «Եգիպտացինե՛ր, հայրենիքը ձեզ օգնութեան կը կանչէ։ Անիկա սաստիկ կը տառապի իր վէրքերէն և կը պաղատի որ ազատէք զինքը անգութ յափշտակիչին (.') ձեռքէն։ Արդարասէր և պատուաւոր մարդու մը չի վայլեր որ իր հայրենիքը ընկճուած տեսնէ բռնաւն տակ և անտարբեր հանդիսատես մնայ այդ սրտակեղեք տեսարանին առջեւ։ Ձեր երկիրը որ ամէնուդ ալ պէտք ունի, ձեզի օգնութեան կը կոչէ, որովհետեւ զայն հարուածող դժբաղդութիւնը ծանր է և կը պահանջէ անլուր ճիգեր։ Այն օրը երբ միանաք ամէնքդ համերաշխութեան անքակտելի կապով մը, անիկա փրկութեան օրը պիտի ըլլայ, բայց այդ միութիւնը իրականանալէ հեռի է, ցորչափ ձեզմէ իւրաքանչիւրը չի կատարեր իր պարտքն առ հայրենիք։ Այդ պարտականութիւնն է սիրել հայրենիքը։ Մեր ազգն անծանօթ է այդ սէրը, որովհետեւ անոնց ծնողքները չեն սորվեցներ զայն իրենց։ Հազիւ հազ կը հասկնան զայն, երբ լրագիրները կը կարդան։ Պզտիկ տարիքէն եւրոպացի տղան զայն կը սորվի թէ տանը և թէ դպրոցը, ուր մասնաւոր գրքեր գրուած են անոր յիշեցնելու համար իր երկրին փառքը։ Եթէ օտար երկիրներու մէջ հայրենասիրութիւն կ'ուսուցուի, պէտք է անշուշտ որ այդ ուսուցումը մտցուի ուրիշներու տիրապետութեան ենթարկուած երկիրներու մէջ ալ։ Հետեւաբար Եգիպտացիները պարտին իրենց տղոցը լաւ մը հասկցնել թէ իրենք ալ հայրենիք մը ունին՝ որ Եգիպտոս կը կոչուի։»

⁂ «Ալ Մոգաթթամ»էն. — Եւրոպացիք կ'ըսեն. «Պատմութիւնը կը կրկնուի»։ Արաբներն ալ կ'ըսեն. «Ինչպէս այս օրը կը նմանի երէկուանին։» Մենք այս խօսքերը կ'ըսենք Տիւտններու, Բոպերթսըններու, Րըզըրֆօրտներու և այլոց միջամտութեանն առթիւ խորհրդարանին մէջ ի նպաստ Եգիպտացւոց։ Իրենց պարագան նոյն է պարոն Տարիններու և Պլընթներու պարագային Արապիի յեղափոխութեան ժամանակ։ Պատմութիւնը նոյնն է։ Դրամատէրներն երկիւղ ունին Եգիպտոսի մէջ գործածուած իրենց դրամագլուխներուն համար։ Անոնք իրենց գործակալներուն միջոցաւ միտքերը կը գրգռեն և ծուղակ կը լարեն բրիտան. դիւանագիտութեան մինչեւ որ զայն ձգեն անելի մը մէջ ուսկից դուրս չի կրնար ելլել բայց եթէ պատերազմ հրատարակելով կամ գրաւումը պահելով։ Այսպէս ըրին Արապիի օրով և այսպէս կ'ընեն այժմ։ Մենք անոնք որ չեն գիտեր պատմութիւնը, կը խաբուին մէկ քանի անգամ, և չեն գիտեր օգտուիլ փորձառութեան դասերէն։»

ՔԱՊԻԹԻՒԼԱՍԻՈՆՆԵՐԸ

Քօռէսբօնտանս Պիւռօ Կ. Պոլսէն կ'իմանայ թէ սխալ է այն լուրը, որուն համաձայն, Բ. Դուռը գրաւոր դիմումներ ըրած ըլլայ տէրութեանց մօտ, քափիթիւլասիոնները ջնջել տալու համար։ Բ. Դրան շրջանակներուն մէջ կը հաւաստուի թէ ելմտական ու դատական նախարարները Լոնտոն և Բարիզ կատարած իրենց վերջին այցելութեան ատեն ջանացին դիւրութիւններ ձեռք բերել, օտարահպատակ ոճրագործները ձերբակալելու համար։

Պ. ԻԶՎՈԼՍՔԻԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Պուլկարական լրագիրները կը ծանուցանեն թէ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Իզվոլսքի Պերլին, Լոնտոն և Կ. Պոլիս պիտի այցելէ։ Պ. Իզվոլսքի Սոֆիայէն ալ պիտի անցնի։ Այդ լրագիրներու ըսածին նայելով, Պ. Իզվոլսքիի ուղեւորութիւնը քաղաքական մեծ կարեւորութիւն ունի։

ՄԱՄՈՒԼԻ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Սելանիկի Եէնի Ասըր երկար յօդուածով մը կը հրաւիրէ կառավարութիւնը, միջոցներ ձեռք առնելու հելլենական և պուլկարական լրագիրներուն դէմ։ Գալով յունարէն և պուլկարերէն լեզուներով հրատարակուած այն թերթերուն, որոնք Թուրքիոյ մէջ լոյս կը տեսնեն, Եէնի Ասըր խորհուրդ կուտայ որ անոնց դէմ արգիլիչ միջոցներ ի գործ դրուին, որպէս զի ոչ-իսլամ բնակչութեանց զգացումները չթունաւորուին։

ԱՄԱՍԻԱՅԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամասիայէն կը գրեն մեզ յուլիս 19 թուականով, «Տեղւոյս նախկին երկրաչափ Լութֆի էֆէնտի իր ունեցած երեք տարուան պաշտօնավարութեան մէջ երբեք օգտակար չէր եղած։ Յիշեալին ստորադաս պաշտօնեաները այլեւ չկրնալ տանելով այս մարդուն ապարդիւն և վնասակար ներկայութիւնը, բողոքած էին և հանր. շինութեանց նախարարութենէն նահանգին աւագ երկրաչափ Պէքիր Սըրաքի էֆ.ի յանձնուած էր քննել սոյն խնդիրը։ Քննիչը Սեբաստիայէ եկաւ Ամասիա և թէպէտ հարցաքննութիւն կատարեց, բայց կ'ըսուի թէ տրուած վկայութիւնները խեղաթիւրուած են օգտուելով քննուողներէն ոմանց գրել կարդալ չգիտնալէն։ Քննիչին այս կերպով պատրաստած տեղեկագրին վրայ յիշեալ Լութֆի էֆ.ի պաշտօնակիցներէն մէկը Պետրոս էֆ. Տատեանը կ'ուզեն նախազգուշութեան ընել, հրաւիրելով զինքը Սեբաստիոյ մէջ պաշտօնավարելու, մինչ այս վերջինը առողջական պատճառներով երգրումէն փոխադրուած էր Ամասիա։ Բայց էն ծիծաղելին սա է որ ամբաստանեալ Լութֆի էֆ. ընդհակառակը պաշտօնի բարձրացմամբ Էնկիւրիի սանճագներէն միոյն մէջ պաշտօնի կոչուած է։ Այս մասին հանր. շինութեանց նախարարութեան ուշադրութիւնը կը խնդրենք որ հրաւիրէք։»

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՒՈՒՐ ՊԱՏՇԱՃԻ

Հաշտութեան ծիրանի գօտին որ ուրբաթ իրիկուն ծագած էր հայ հորիզոնին վրայ, տեւեց մինչեւ կիրակի առտու ժամը չորս.

Յետոյ նորէն գաւազաններ բարձրացան, գլուխներ պատռեցան և պատուհանի ապակիներ ջախջախուեցան։

Սահմ. Ռամկավար կուսակցութիւնը գումարում մը սարքած էր Բերայի Արհեստանոցին սրահը։ Բանախօսներն էին Վահան Թէքէեան և Գառուզեան։ Վահան Թէքէեան կը սկսի խօսիլ, իր ճառին մէջ կը քննադատէ Դաշնակցութիւնը, կը խօսի անոր Իթթիհատ վէ Թէրագգը կուսակցութեան հետ կնքած դաշինքին մասին, Ատանայի ջարդին վրայ են. են.։ Վերջապէս քննադատութիւններ որոնք արդէն Թերթերու մէջ ալ երեւցած են։

Երկու Դաշնակցական ընկերներ թուղթով մը կը խնդրեն Թէքէեանէ որ իր միտքը աւելի մանրամասնօրէն բացատրէ։ Ատենախօսը դիտել կուտայ թէ արդէն ժամ ու կէս խօսած է, թէ իրմէ ետքը ճառախօս մըն ալ կայ, հետեւաբար նոյն միջոցին չպիտի կրնայ գոհացնել զիրենք, բայց յանձն կ'առնէ կրկին վերադառնալ այդ հարցին, աւելի ընդարձակօրէն խօսելու համար։

Այն ատեն ուրիշ Դաշնակցական մը կ'ըսէ թէ ինք կ'ուզէ խօսիլ և պատասխանել Թէքէեանի առարկութեանց։ Սահմ. Ռամկավարը կը հաւանի և բանախօսութիւնը աւարտելէ ետքը, խօսք կուտայ Դաշնակցական ընկերոջ, որ կը պատրաստուի դէպի բեմ յառաջանալու։

—Չպիտի խօսի, չենք ուզեր որ խօսի, կը գոչէ ձայն մը սրահին մէջէն։

—Ո՛չ, իրաւունք չունիք արգիլելու, պիտի խօսի, կը գոչեն ուրիշ ձայներ։

—Չպիտի խօսի։

—Պիտի խօսի։

Եւ ահա գաւազանները կը բարձրանան, երկու կողմէն կատաղօրէն կ'իյնան իրարու վրայ, սրահին ապակիները կը ջախջախուին ու քանի մը գլուխներ կը պատռուին։ Աղմուկը կը տիրէ, իրարանցում, գոռ ու գոչում, ոստիկանութիւնը կը հասնի ու «պիտի խօսիճիները» և «չպիտի խօսիճիները» հաւասարապէս ձերբակալելով կը տանի ոստիկանատուն, ուր իրենցմէ շատերը պարզ քննութենէ մը ետքը կ'արձակուին։

Եղածը բարեբախտաբար մեծ բան մը չէ և մեռեալներ թաղելու տխուր պարագաներուն մէջ չենք գտնուիր, բայց եղելութիւնը ցոյց կուտայ թէ տակաւին գրգռուած երեւակայութիւնները չեն հանդարտած և զիրար հարուածելու և ծեծելու տենդը նոյն ուժգնութեամբ կը տիրէ գործօն շարքերու մէջ։

Իրերու այս կացութեան հանդէպ լաւագոյն չէ՞ր միթէ գոնէ քիչ մը ժամանակի համար վերջ մը դնել այդ բանախօսութիւններուն որոնք օգտակար կրնան ըլլալ միայն այն ատեն երբ հանդարտութեամբ ու պաղարիւնով մտիկ կ'ըլլուին։

Տխուր միջադէպ մըն ալ կը պատմուի որուն ստուգութեանը բոլորովին չենք ուզեր հաւատալ, որչափ ալ քանի մը աղբիւրներէ լսած ըլլանք։

Ոստիկանատան մէջ ուր տարուած էր նաեւ Վահան Թէքէեան, իր հակառակորդները զինքը ամբաստանած են իբրեւ «շէրիաթճի» և Մարտ 31ի կուսակից ու գործակից»։ Այս տեսակ անհեթեթութիւններ եթէ ներելի է մեր մէջ, Թերթերու միջոցաւ յեղյեղել, աններելի կը դառնան պաշտօնատուններու մէջ լրջօրէն կրկնել։

Գաղափարային պայքարներու մէջ այդպիսի զէնքերու դիմելը բնաւ երբեք ազնուութիւն չենթադրեր։

Բայց, ափսո՛ս, երբ կիրքերը այս աստիճան կը բորբոքին, ո՛լ ուրիշ ամէն բարձր ու ազնիւ զգացումները կը ստիպուին լռել։

Դեռ ատենը չէ՞ արդեօք խոհեմութեան եզրը կանգ առնելու։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՕՐՈԶՏԻ ՊԱՔ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ԷՕՄԷՐ ԷՖ. ԽԱՆ, ՊԱՂՉԷԳԱՊՈՒ, ՊՈԼԻՍ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ԱՄԷՆԷՆ ԱԺԱՆ ԱՊՐԱՆՔ ԾԱԽՈՂ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ Է
ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ՄԸ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ

Կարճ և երկայն գուլպայ, ֆանէլա, քաշ-քօրսէ, սուրթօրս, չապիկներ, այրերու, կիներու և տղոց յատուկ պատրաստ զգեստներ, պլուզներ, ժիպեր և ժիպօններ, բէնեուարներ, քօրսէներ, թաշկինակներ, ձեռնոցներ, հովանոցներ և անձրեւանոցներ, անուշահոտութիւններ, դանակեղէն, մարօքէնէ առարկաներ, ճամբորդութեան և բարիզեան ապրանքներ, ատոնին առարկաներ, թօհաֆիէ, ժանեակներ, պրօտըրի, մետաքսէ կերպասներ, բրդեղէն և բամպակեղէն ապրանքներ, ճերմակեղէն, կարասիներ, մոմլաթ, լինէլէում, ժամացոյց և ոսկերչական ապրանքներ։

Մեծ վաճառում բրդեղեն կտօրներու խիստ աժան գիներով։

Օրոզտի Պաք վաճառատունը միակ կեդրոնատեղին է «ՓՖԱՖ» կարի մեքենային եւ «ՕՄԷԿԱ» ժամացոյցներուն, որոնց եւ ո՛չ մէկ կերպով կը հաւասարի այդ արժէքը ունեցող ուրիշ ո եւ է ժամացոյց։

ԿԻՐԱԿԻԻ ՄԻԹԻՆԿԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Մեր այսօրուան «Աւուր պատշաճի»ին մէջ խօսած ենք երէկ Բերայի Արհեստանոցին մէջ տեղի ունեցած Միթինկին մասին։ Կարեւոր պարագայ մը հոս կ'ուզենք ճշդել երեւան բերելու համար պատճառները այն խառնաշփոթութեանց որոնց հետեւանքով ձերբակալութիւններ և Թաղական Խորհրդարանի մէջ խուզարկութիւն կատարուած է, զէնքեր գտնուելու կասկածով ինչ որ անօրինակ բան է. նոյն իսկ հին ռէժիմին մէջ ալ այս կարգի խուզարկութիւն կատարուած չըլլալով։

Բանախօսութիւնը աւարտելէն ետք, Պ. Յակոբ Ադամեան և Արթաքի Խաչիկեան, բանախօսութեան մէջ պարզուած գաղափար մը լուսաբանելու փափաքով՝ գրաւոր հարցում մը կ'ուղղեն Պ. Թէքէեանին, որ ըսած էր թէ Ատանայի ջարդի միջոցին Դաշնակցական Կուսակցութիւնը սխալ մը գործեց Իթթիհատականներուն միանալով՝ ինչ որ ժողովուրդին մէկ մասին մէջ հակահոսանք մը երեւան բերաւ Դաշնակցութեան դէմ։ Այս կէտը լուսաբանելու համար, վերոյիշեալ երկու պարոններ կը հարցնեն սա իմաստով թէ «Դաշնակցութիւնը այդ ճգնաժամուն մէջ Իթթիհատականներուն միանալով՝ ազգին շահերը վտանգեց ի նպաստ Դաշնակցական շահերո՞ւ, թէ կազմակերպութիւնը ազգին օգտակար ըլլալով»։ Պ. Թէքէեան պատասխանելու տրամադիր գտնուելով՝ կարդաց այս հարցումը եւ բացատրեց թէ այս քայլը Դաշնակցութեան կողմէ թաքթիքի պակասութիւն մըն էր մանաւանդ, քան թէ կուսակցական շահերը պաշտպանելու դիտումով առնուած քայլ մը, հետեւաբար մեղադրանք չէ որ կ'ուզեմ ուղղել Դաշնակցութեան»։

Եւ երբ բանախօսը յայտնեց թէ ուրիշ առիթով կը փափաքի այս նիւթը պարզաբանել եւ ընդլայնել, դաշնակցական ընկեր մը, Մովսէս, յայտնեց թէ ինք պատրաստ է պատասխանելու այդ հարցումին, ուրիշ մէկը, Զիլինկիր Երուանդ, որ ո և է կուսակցութեան չպատկանիր, կ'ըսուի՝ բուռն կերպով բողոքելով արգիլեր է խօսիլ դաշնակցական Մովսէսին։

Ահա այս եղած է սկզբնապատճառ ծանօթ խառնաշփոթութեանց ուր կռուփներն ու սօփաները այնքան սաստօրէն կատարեցին իրենց անխուսափելի դերը։

Կը մնայ մեզի ցաւիլ որ այսպէս անգիտակից տարրեր, գործի կը խառնուին անճահօրէն և արդէն գրգռուած միտքերը վեր ի վայր կը յուզեն այնպիսի ատեն մը ուր խաղաղ ու ինքնամփոփ գործունէութեան մը յարելու պէտք ունի ազգը։

Հայկական առածը կ'ըսէ. «Ջաղացքը ջուրն է տարեր, ան ելեր ջախջախը կը փնտռէ։»

ՎԱՐԴԱՎԱՌԻ ՏՕՆԸ

Վարդավառի տօնը կիրակի օր մեծ ոգեւորութեամբ տօնուեցաւ մայրաքաղաքին բոլոր եկեղեցիներուն մէջ։ Սկիւտար Ս. Կարապետ եկեղեցիի տօնախմբութիւնը ըլլալով Ս. Պատրիարք հայրը պատարագեց և քարոզեց բնաբան ունենալով քրիստոսի «դուն իմ գայթակղութիւնս պիտի ըլլաս» խօսքը։ Ն. Սրբազնութիւնը գեղեցիկ կերպով բացատրելէ յետոյ օրուան տօնը, ժողովուրդին մէջ ծագած վերջին երկպառակութիւններուն վրայ ծանրանալով ըսաւ. «Ժողովուրդէն մաս մը տարբեր համոզումներով և ուրիշ հատուած մըն ալ տարբեր հայեացքներով վերջերս սկսած էին զիրար վարկաբեկել ու զիրար արհամարհել այն բուռն ուժգնութեամբ, որ ո և է ընկերական հաւաքոյթ չի կրնար անտարբեր մնալ այս ամէնուն առջեւ։ Մէկը հաստատ իր համոզումներուն վրայ կը պնդէ թէ իր ուղղութիւնը լաւ է, կ'ըսէ՝ իսկ միւս մասը ճշմարտութիւն կ'ընդունի այն բաները, որոնք իր համոզումներն են։ Երկու ուղղութիւնները բաղխումներ ունեցան, սակայն կարելի եղաւ երկու ուժերը գործակցութեան դնել այժմ։ Եւ սակայն ո՞վ պիտի տուժէր այս հակառակութիւններէն, ազգը, մինչ անդին ուրիշ վտանգներ կ'սպառնան իրեն։ Այժմ կը տեսնուի հորիզոն մը մութ ու սեւ ամպերու մէջէն, և այդ ամպերը յուսանք թէ կը փարատին շուտով։ Եթէ Յիսուսի բարի ոգին ունենանք, եթէ երկու գայթակղած տարրերը զիրար հասկընան ու իրար գան, այն բարձր լեռան վրայ, ուր աշակերտն անգամ գայթակղութենէն դարձաւ, այն ատեն մեզի համար պիտի ըսէին. «Տեսէք անոնք որոնք քիչ առաջ զիրար կը հալածէին, այսօր դուրս կուգան նոր կեանքով մը՝ որ չի նարար է և առաջդիմութեան ձգտող»։ Աշակերտը ըսաւ «Վարդապետ մեզի համար հոս աղէկ է, հոս շինենք երեք տաղաւար ելուն.» լեռան վրայ եղած այս խօսքը պէտք է մեզի առաջնորդ ըլլայ։ Երբ երկու ընդդիմադիր ուժեր իրարու հետ կը համաձայնին, երբ գայթակղողները դարձի կուգան, մենք ալ պէտք է բարձրանանք եղբայրութեան այդ լեռան վրայ, որ երկինքն ու երկիրը իրար կը մօտեցնէ։ Ո՞ր անմիտը պիտի ըսէր թէ կարելի չէ բարձրանալ հոն, ո՞վ պիտի կրնար ըսել թէ կարելի չէ լաւ յարաբերութիւններ ձեռք բերել. հոն լերան լոյսը պիտի բանայ մեր աչքերուն առջեւ այն հորիզոնը որ եղբայրութիւն կը կոչուի։ Ընկերային ըմբռնումներու մէջ, արդի գայթակղական ըմբռնումները ծաւալած են ժողովուրդին մէջ ալ, և վտանգը ակներեւ է, և որ դուռը պիտի բանայ եղբայրասպան։ Պէտք է մօտենանք իրարու հոգիով, անկեղծութեամբ համբուրենք զիրար, բայց ոչ Յուդայի պէս, այլ եղբայրական այն համբոյրով, որ ամէնքս դէպի միացում կը տանի, Ազգին այս պառակտեալ վիճակին պատճառը, զիրար չհասկնալու գայթակղութիւնն է։ Ձգենք քիչ մը այդ վէճերը և հետեւինք մեր նախահարց արիւնով բացուած ճամբուն և որոնք մեզի պիտի սորվեցնեն կեանքին բարձրութեան հասնելու գաղտնիքները՝ որոնք մեր գոյութիւնը պիտի ապահովեն։ Մեր նախահարց ոսկորներով բարձրացած այդ լերան վրայ պէտք է բարձրանան, երկու կողմերն ալ, և պիտի տեսնեն այն լոյսը, որ համաձայնութիւն կը կոչուի և որ պիտի պատրաստէ ապագայ մը լուսաւոր, և սիրոյ ճառագայթներ պիտի սփռուին ամէն կողմ, լեցնելով մեր հոգիները հոգեկան անհուն ուրախութեամբ։ Մաղթենք որ վերջ մը գտնէ ազգին այս պառակտեալ վիճակը լերան լոյսը մեզի առաջնորդ ըլլայ, և վերջ գտնեն այն եղբայրասպան կռիւները, որոնք մեզ դէպի անդունդ կը տանին»։

ՊՕՍԹՕՆԻ ՄԷՋ ԵԿԵՂԵՑԻ

Բաւական ատենէ ի վեր Պօսթօնի ազգայիններու մէջ սեփական եկեղեցի մը ունենալու փափաքը ու պէտքը կը տեսնուէր։ Պօսթօնի Ազգ. Հոգաբարձութիւնը օգտուելով այս պատեհութենէն Յուլիս 10ին Պօսթօնի եւ շրջակայից ազգայիններով ժողով մը գումարեց եկեղեցի մը կառուցանելու կարելիութեան մասին խորհրդակցելու համար։ Ներկաները առանց բացառութեան համակիր այս նպատակին՝ սկզբունքով ընդունեցին Ազգային Եկեղեցիի մը պէտքը եւ այս նպատակով որոշուեցաւ հինգ անձերէ բաղկացեալ մասնախումբ մը, որ մէկ ամսուայ միջոցին քննէ ու ուսումնասիրէ խնդիրը իր բոլոր մանրամասնութիւններով ու ընդհանուր ժողովի մը մէջ բերէ իր տեղեկագիրը որպէս զի ըստ այնմ գրուի գործնական հողի վրայ։ Այս մասնախումբին անդամներ ընտրուեցան Պրնք. Խ. Գրիգորեան, Գարակիւլեան, Բիւրքճեան, Պօյաճեան եւ Մարտիկեան։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՋՆՋՈՒՄՆԵՐԸ

Պատրիարքարանի ջնջումներու խնդիրը չափազանց դանդաղ առաջ կը տարուի։ Մինչեւ այսօր դեռ որոշապէս կարելի չեղաւ հասկնալ թէ ո՛ր պաշտօնեաներն են իրական յանցաւորները. որո՛նք են որ պիտի վտարուին. ի՛նչ պիտի ըլլան Հրանդ Մարգարեան եւ ընկերները։ Վարչութիւնը ասկէ առաջ Ազգ. Ժողովին մէջ յայտնեց թէ՝ մինչեւ որ Տնտես. Խորհուրդին կողմէ տրուելիք տեղեկագիրը չգայ ինք վերջնական բան մը չկրնար ըսել. այս անգամ կը լսենք թէ Քաղաք. Ժողովը սմսարական գործակալութեան մը մասին տրուելիք յանձնարարականին խնդիրը, փոխանակ ուղղակի Տնտես. Խորհուրդին ղրկելու, որպէս զի միւս ջնջումներուն հետ քննէ, յանձներ է իր անդամակիցներէն Սարգիս Սուին էֆ.ի։ Տնտես. Խորհուրդի անդամներէն մէկ քանին նոյն պարագան լսելով եւ նկատելով որ Քաղաք. Ժողովը իրաւունք չունէր այս ջնջումի խնդիրը—որուն մէջ ուղղակի պատասխանատու են փոխանորդը եւ Տիրայր վրդ. Մարգարեան—բաժնելու միւսներէն, որոշած են այս հինգշաբթի նիստին մէջ խնդիր ընել այս կէտը եւ պահանջել որ այս սմսարական խնդիրն ալ յանձնուի իրենց. քանի որ միւս կողմէ կ'ըսուի թէ Սարգիս էֆ. Սուինի այնքան գործ կը յանձնուի, որ չկրնար ամէն բան խղճի մտօք եւ պէտք եղածին պէս քննել։

ՄԵՌԵԼՈՑԻ ՏՕՆԸ

Ազգ. Պատրիարքարանը փակ էր երէկ մեռելոցի տօնին պատճառաւ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԼՊԱՆԻԱ

Շքոտրայէ կը հեռագրուի թէ մինչեւ հիմա հաւաքուած են 13,000 հրացան, 5,189 ատրճանակ, 116,386 փամփուշտ։ Անձնատուր եղած են, քսանըմէկ փախըստական ցեղապետներ։

⁂ Եանեայի մէջ տասնըհինգ տարուան բանտարկութեան դատապարտուած փախստական Էլիաս իր բնակարանին մէջ պաշարուած է և զգալով որ չպիտի կրնայ փախչիլ, անձնասպանութիւն փորձած և վիրաւոր վիճակի մէջ ձերբակալուած է։

ՔՈԼԵՐԱ ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ ԱՌՋԵՒ

Տրապիզոնի առջեւ Ռուսիայէ հասած շոգենաւի մը ճամբորդներէն երեք անձեր քոլերայէ վարակուած ըլլալով Սիւրմէնէի մաքրանոցին մէջ մեռած են։

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ԹԵՐԹ

Աթէնք հրատարակուող և Թուրքիա մուտքը արգիլուած Ռոմէօս լրագիրը անունը Մօմօս փոխած ըլլալուն, յիշեալ Մօմօսի ալ մուտքը արգիլուեցաւ։

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՊՏՈՅՏԸ

Երէկ, Սուլթանը, անգլիական պատուիրակութեան, անգլիական դեսպանին, Եպարքոս Հագգը փաշայի և պալատական հետեւորդներու հետ Էրթօղրուլ զբօսանաւով զբօսական պտոյտ մը կատարեց դէպի կղզիները։

ԾՈՎԷՆ ՀԱՆՈՒԱԾ

Ունգաբանի կամուրջի կողմերէն ծովէն հանուեցան երկու դիակներ։ Այդ դիակները քննուելով հասկցուեցաւ թէ Սահմանադրութեան տարեդարձին առթիւ ծովը թափած երեք անձերէն են, որոնցմէ մէկուն դիակը այն ատեն գտնուած էր։ Երկուքն ալ զինուոր են։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ՄԵՏՐԱՊՈԼԻՏԸ

Իշթիպի մետրապոլիտը զէնքերու յանձնումի առթիւ նախապէս ըրած երդումը չդրժելու համար, անձնասպան եղած է։

ԴՊՐՈՑԻ ՎԱՐԻՉՆԵՐԸ

Ուսուցիչ և Վարժուհի ընտրելու համար կրնան և պէտք է դիմեն ԴԱՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ (Սեթեան խան, Մոլլա Թաշ, Կ. Պոլիս) Մեր մօտ արձանագրուած են ձեռնհաս պաշտօնեաներ՝ ամէն աստիճանով ու կարողութեամբ։

Ս. ԴԱՒԹԵԱՆ.

ԲՈՍԹԱ ՎԷ ԹԷԼԷԿՐԱՖ
ՄԻՒՏԻՐԻՅԷԹԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷՍԻ

Թէլէղրաֆ վէ բօսթա վէ թէլէֆօն տայիրէսի պինասընըն արգա ճիհէթինտէքի գաբու իլէ նէրտիպանըն միւճէտտէտէն ինշասը աղօսթօսըն իւչիւնճի սալը սաաթ էքսիլթէ ուսուլը մաղրուֆա իւզրէ մէյտանը միւնագասայա վազ գըլընմըշ օլմաղլա թալիփ օլանլարըն բէսիմ վէ բլանլարընը կէօրմէք վէ օլպապտէքի շարթնամէսինի անլամագ իւզրէ ճումաա վէ բազարտան մաատա հէր կիւն խաւթութ գալէմինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

26 Թէմմուզ 326

ՁԵՆԻԹ

Տիեզերապէս ճանչցուած իր յաւագոյն ժամացոյցը եւ պաշտօնապէս ընդունուած հետեւեալ վարչութիւններէն.

Անատոլուի օսմանեան երկաթուղիներու ընկերութիւն
Շիրքէթը Խայրիյէ
Օսմանեան ոստիկան զօրաց վարչութիւն
Իտալիոյ պետական երկաթուղիները
Ռուսական երկաթուղիները
Յունական երկաթուղիները

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ ԲԱՐԻԶԻ 1900Ի ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ

ԱՐՏԱՔՈՅ ՄՐՑՄԱՆ, ԱՆԴԱՄ ԺԻՒՐԻԻ, ՄԻԼԱՆԻ 1906Ի ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

Նէօշաթէլի (Զուիցերիա) դիտարանին 1909ի պետական մրցման մէջ ճշդութեան այնպիսի աստիճանի մը հասած է, որուն և ոչ մէկ ժամացոյց հասած էր մինչեւ այն ատեն:

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՆԻՔԷԼ, ԵՒ ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ

կը ծախուի հետեւեալ վաճառատունները՝

Գ. ՍԱՐԳԻՍՕՖ ԵՒ ԸՆԿ.	Ժ. ԲԱԼՈՒԲԱ	ԵՓՐԵՄԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
Ճէյալ պէյ խան	Բերա եւ Պաղչէ-Գաբու	Մեծ-Շուկայ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—Զենիթ ժամացոյցներու գործարանն արդէն 40 տարիէ ի վեր հանրածանօթ է Թուրքիոյ մէջ իր Սարգիսօֆ ժամացոյցներով, որոնցմէ, իրենց առաջնակարգ յատկութեանց շնորհիւ, մօտաւորապէս 1 միլիոն ծախուած են ցարդ Թուրքիոյ ամէն կողմերը, մասնաւորաբար բանակին մէջ, առանց երբեք ամենափոքր գանգատի մը տեղի տալու:

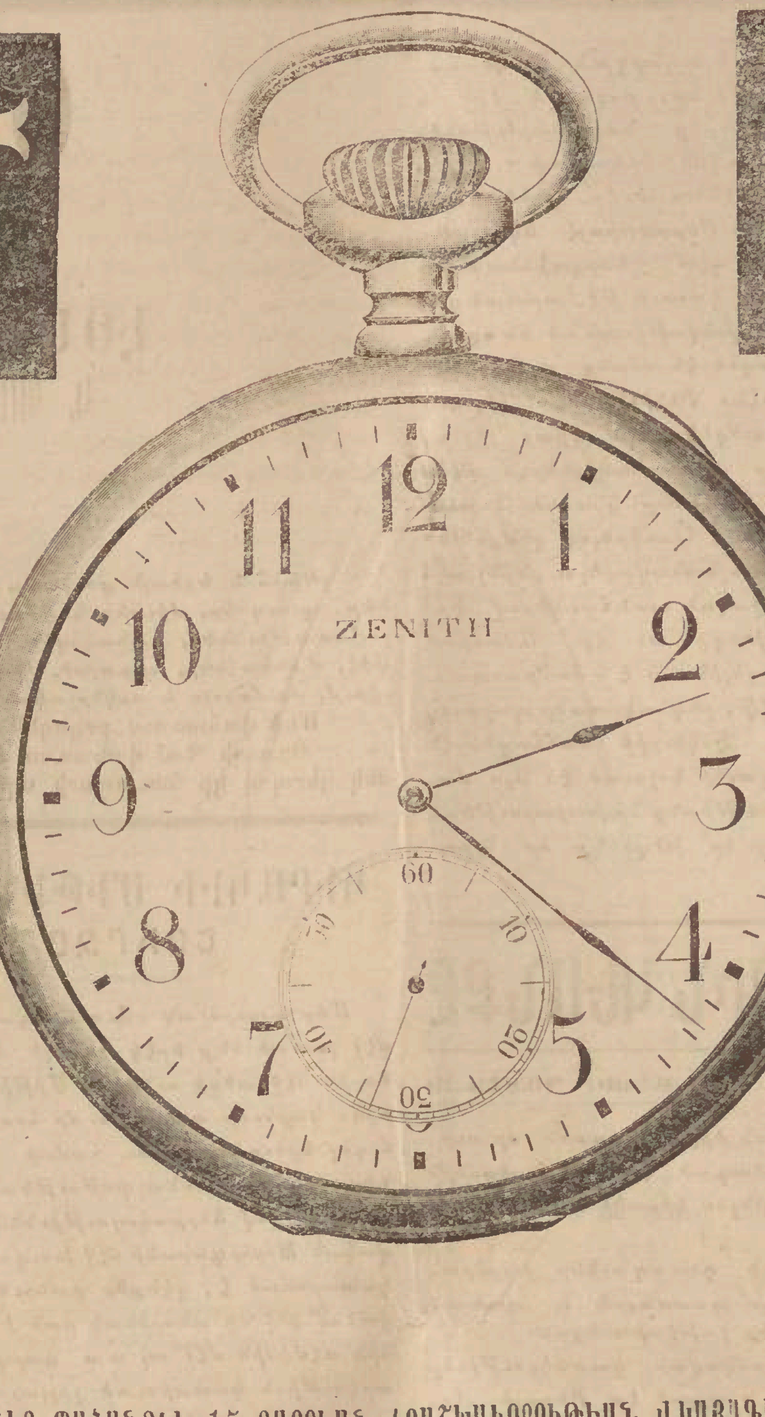

زنيت

ՔԱՂՈՒԱԾ
ՆԷՕՇԱԹԷԼԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ ՈՐՈՇՄՆԱԳՐԷՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՆԷՕՇԱԹԷԼԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆԱՀԱՆԳԻՆ

Նկատողութեան առնելով 1905 Մայիս 23ի կանոնագիրը, որ կը վերաբերի նահանգային աստղագիտական դիտարանին մէջ քրոնոմէթրներու և բանտիլներու քննութեան, ինչպէս նաև տարեկան մրցման մէջ յաւագոյն հանդիսացող քրոնոմէթրներու և բանտիլներու յատկացուած մրցանակներու բաշխման.

Նկատողութեան առնելով նաև նահանգային դիտարանի տնօրէնին տեղեկագիրը, որու կցուած են 1908 տարւոյ մէջ քննութեան ենթարկուած քրոնոմէթրներու գնացքին ցուցակները և վիճակացոյցները:

Լսելով նաև ճարտարարուեստի և երկրագործութեան բաժնի տնօրէնին բացատրութիւնները,

ԿԸ ՎՃՌԷ

Կանոնագրին սահմանած մրցանակները սա կերպով բաժնել 1908ի շրջանին համար.

Ա. Գործարանատէրերու յատկացուած մրցանակներ գրպանի եւ ճաւու լաւագոյն վեց քրոնոմէթրներու համար սերիի մրցանակ:

Ա. ԿԱՐԳ	Թիւ դասակարգութեան
Առ. Պ. Պ. Ժ. Ֆավր-Ժագօ և Ընկ. Գործարան Զենիթ ժամացոյցներու, ի Լօքլ	22,8
Բ. Պիւհրէ, ի Լօքլ	22,5
Բ. Տիթիշայմ, Շօ տը Ֆօն	22,1
Բ. Տ. Նարտէն, ի Լօքլ	19,2
Գործարան Լոնժինի, ի Սէնթ-Իմիէ	14,2

Ի դիմաց Պետական Խորհրդոյ
Դիւանադպիր՝ ԲԷՐՐԷՆ   Նախագահ ՏՈՔԹ. ԲԷԹԹԱՎԷԼ   50-9

ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԶԵՆԻԹ ԺԱՄԱՑՈՅՑԻ ՀԵՏ ՊԱՀԱՆՋԵԼ 15 ՏԱՐՈՒԱՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՎԿԱՅԱԳԻՐԸ՝ ԸՍՏ ՕՐԻՆԻ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԱԾ ՎԱՃԱՌՈՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Լ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ 1910-11

Վարժարանիս 30րդ տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ Սեպտ. 1ին:

Նորեկ աշակերտներու մուտքի քննութիւնը պիտի կատարուի օգոստ. 30-31:

Դասերը կանոնաւորաբար պիտի սկըսին սեպտ. 1 Դշ. օրը:

Վարժարանս ունի միջնակարգի Ա.-Զ. դասարանները և երկամեայ դասընթացքով Ուսուցչանոց:

Աշակերտ մը վարժարանիս Ա. դասարանն ընդունուելու համար պէտք է ըլլայ 11-12 տարեկան, ուշիմ և առողջ:

Մուտքի քննութեան և այլ տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Տեսչութեանս, որ փափաքողներու կ'ուղարկէ վարժարանիս յայտագրէն:

Գիշերօթիկ թոշակաւոր աշակերտները պարտաւոր են վճարել կանխիկ.

Ա.) իբրեւ մուտքի տուրք (միանուագ) Լ. Օսմ. 3:

Բ.) իբրեւ տարեթոշակ Լ. Օսմ. 15:

Ասկէ զատ, 3 օսմ. ոսկի, իբրեւ պահ առ դրամ, որ աշակերտին ետ կը տըրուի վարժարանէս վերջնապէս մեկնելուն ատենը:

Ցերեկեայ թոշակաւոր աշակերտութեան համար, պէտք է վճարել նոյնպէս կանխիկ.—Ա. և Բ. դասարաններուն համար 6.— Օսմ. Լ.

Գ. — Զ. դասարաններուն համար 7 Օսմ. Լ.:

Տարեկան արձակուրդին վարժարանս մնացողները կամ Արտածոր օդափոխութեան մասնակցողները պէտք է վճարեն 2 օսմ. ոսկի՝ 2 ամսուան համար:

Կամաւոր առարկաներէն ջութակի հետեւողները կը վճարեն 2 օսմ. ոսկի, իսկ պաճնակի հետեւողները՝ 3:

Աշակերտական թոշակները և այլ տուրքերը պէտք է ղրկել Տեսչութեանս հասցէին՝ Օսմ. Կայս. Պանքայի վրայ քաշուած չէքով կամ մանտաբօսթով և կամ այլ վստահելի միջոցաւ:

Չքաւոր աշակերտներու ընդունելութեան համար դիմում ընել աւելորդ է: Ի հարկին վարժարանիս Պատ. Հոգաբարձութիւնը կուտայ ընտրական հրահանգ՝ անոնց ընտրութեան համար, ուր որ պէտք է:

*** Ուսուցչանոցին մէջ կ'ընդունուին միջնակարգ վարժարաններէ վկայեալ ընթացաւարտներ, առանց քննութեան: Ուսուցչանոցի ուսանողները պէտք է ըլլան առ նուազն 18 տարեկան: Ազգ. բարձրագոյն նախակրթարաններէ վկայեալ ընթացաւարտները կ'ենթարկուին մասնաւոր քննութեան: Այս վերջիններէն ընդունուած ուսանողները վարժարանիս բարձրագոյն դասարաններու դասերուն ընտրողաբար հետեւելով՝ պիտի լրացնեն գիտութիւններու և լեզուներու մէջ իրենց ունեցած պակասը:

Երկու սեռէն ալ ուսանողներ կ'ընդունուին:

Ուսումը ձրի է: Հաստատութեանս ծախքով և իր ընթացաւարտներէն պիտի պահուին ուսուցչանոցին մէջ 5 ուսանողներ, իսկ Հայոց Միացեալ ընկերութեանց ծախքով՝ 10 ուսանող:

Փափաքողները կրնան դիմել Տեսչութեանս կամ Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց Կարնոյ շրջանակի վարժարանաց տեսուչ Մ. Մինասեան էֆէնտիի:

Ազգ. կրթական ընկերութիւններ, միութիւններ, ուսումնական խորհուրդներ, վարժարանաց հոգաբարձութիւններ և բարեգործ կրթասէր Ազգայիններ Ուսուցչանոցին մէջ կրնան պահել տալ ուսանողներ՝ իրենց ծախքով: Իւրաքանչիւրին համար տարեկան 24 ոսկին կը բաւէ: Ուսուցչանոցի յայտագիրը կը տպուի ի մօտոյ:

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել վարժարանիս տեսչութեան:

Կարին, 4 Յուլիս 1910 փոխ-վերատեսուչ Սանասարեան վարժարանի:

Ա. Խաչատուրեան

Տեսչութեանս հասցէն է
Տեսչութիւն Սանասարեան վարժ.ի, Կարին
direction du Collège Sanassarian,
Erzeroum Turquie d'Asie 4—10

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳ. ԸՆԿ.

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ, իր մասնաւոր շէնքին մէջ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ:

Ընկերութեան դրամագլուխ, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	187,322,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	581,115,000 »
1908 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	83,232,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան Խան Վօյվօտա, Ղալաթիա:
Պոլսոյ գործակալութեան, Տէլսիզզադէ խան, Աշըր Էֆէնտի Ճատտէսի, Թիւ 26
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 57

“ԼԱ ԲՐԷՎՈՒԱԵԱՆԹ„

ԿԵԱՆՔԻ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԱՐԱԳԱՅԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1898ԷՆ

Անհատական ձեռնարկութիւն, որ կը գործէ ֆրանսական կառավարութեան հակակշռին ներքեւ.—Վարիչն է կեանքի փոխադարձ ապահովագրութիւններու ընկերութեանց երաշխաւորութեան և [illegible]չութեան անանուն ընկերութիւնը

ՈՐ ՈՒՆԻ 3.000,[illegible] ՖՐԱՆՔ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ, 3, ՏՕԹՊՈՒ ՓՈՂՈՑ, ՓԱՐԻԶ

Ապահովագիրներ ամենուն տրամադրելի, ամիսը 5 ֆր.էն սկսեալ վճարումով

Պանք տը Ֆրանսի մէջ 1910 Յունիս 15ին դրուած գումար՝

21,000,000 ՖՐԱՆՔԻ ՄՕՏ

Ամէն տեսակ տեղեկութիւններու համար դիմել Կ. Պոլսոյ Տնօրէնութեան

ԿԱԼԱԹԱ   Տնօրէն
ԹՕՓՀԱՆԷԼԻ ՔԱՐԱՖ   Թ. ՌԷՊՊՈՒԼ   4—36

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել: Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատւոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն:

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ:

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ:

Բերա	1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց, Թիւ 343 և 343 կրկին: 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց:
Կալաթա	1. Սինկէր խան Թիւնէլի ետեւ: 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց:
Պոլիս	1. Սուլթան Համամ Թիւ 2: 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13
Սկիւտար	Չարշը Պօյը, Թիւ 120:

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի: Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը: 59

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.— Թէմէթթիւ Բուխօրիթէ 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ Օսմ. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ 1910 Օգոստոս 1/14էն սկսեալ պիտի վճարուին նոյն թուականին պայմանաժամէ աւարտած թիւ 35 կարօնը ու նոյն փոխառութեան անցեալ յուլիս 1/14ին վիճակահանութեան մէջ ամոռթի ելած պարտաթուղթերը: Թուակիր պօտըրոններուն հետ ներկայացուած կարօնները ու պարտաթուղթերուն փոխանակէն ստացագիր մը պիտի տրուի որ իր թուականէն 10 օր յետոյ պիտի վճարուի Օսմ. Պանքային Ղալաթիոյ սնտուկէն: 12—3

ՊԷՊԷՔԻ ՊԱՐՏԷԶԸ

Ծովեզերքը հաստատուած այս պարտէզը հիանալի տեսարան մը ունի: Ըմպելիները առաջնակարգ են և գիները չափաւոր: Մայիս 30/12 յունիսէն սկսեալ, ամբողջ ամրան եղանակին նուագ ամէն ուրբաթ ու կիրակի օրերը, ժամը 8էն (Ը. Թ.): Մուտքը ազատ է:

ԸՆՏԻՐ ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐ

Առաջիկայ դպրոցական շրջանին համար ամէն տեսակ ընտիր դասագրքերու մթերք մը տրամադրելի է ազգ. վարժարաններու համար: Դիմել Դաւթեան Գործակալութեան, Սեթեան խան, Մոլլա Թաչի:

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ - ՖԵՐԱՅՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ՝	130,000,000 քրոն
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ՝	39,000,000 քրոն

Կեդրոնատեղի՝ ՎԻԷՆՆԱ

Մասնաճիւղեր.— Կ. Պոլիս (Պոլսոյ և Բերայի գրասենեակներով), Ակրամ, Աուսիկ, Պիէլից, Պիալա, Պօզէն, Պրուն, Բէչթա, Չէրնովից, Ֆրիտէք-Միսթէք, Կրաց, Ինսպրուք, Գարլսպատ, Քլանկէֆուրթ, Քրաքաւ, Լէմպէրկ, Մարիէնպատ, Մէրան, Բիլզէն, Բրակ, Բրօսնից, Բրզէմիսլ, Ս. Բօլթէն, Թառնով, Թէբլից, Թէչէն, Վիյէն և Նէօշթատ:

Վինըր Պանք-Ֆերայն պանքայի ամէն գործառնութիւն կը կատարէ. փոխատուութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և արժէթուղթեր աւանդ ձգուելու փոխարէն: Առեւտրական թուղթեր կը զեղչէ: Չէքեր և վարկագիրներ շրջաբերութեան մէջ կը դնէ ու հեռագրաւ գումարներ վճարէ Թուրքիոյ և արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ: Թուրքիոյ և օտար երկիրներու վրայ քաշուած առեւտրական թուղթերու վճարումը կը կատարէ խիստ չափաւոր սակերով: Սակարանական հրամաններ կը կատարէ: Բաժնեթուղթերու գնում և վաճառում կ'ընէ անմիջական կերպով յանձնելի: Կը գնէ եւ կը ծախէ թանկագին դրամներ ու առարկաներ, զարդոսկիներ ևայլն:

Վինըր Պանք-Ֆերայն խնայողական Սնտուկի մասնաւոր սպասարկութիւն մը հաստատած է, %ին 3½ տոկոսով և իր յաճախորդներուն խնայողութիւնները կ'ընդունի, սկսեալ ոսկեդրամ [illegible] ղրուշէն:

«Սէյֆ» դրամարկղները, որոնք Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ կը գտնուին, խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կը տրուին և ամէն ապահովութիւն կ'ընծայեն:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
BANQUE RUSSE
Pour le commerce étranger
Հիմնուած՝ 1871ին
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՌՈՒԲԼԻ
ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ. — Քալաշնիքօֆի սակարան, Սեննայա հրապարակ եւ Վասիլի Օսդրօֆ:

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Աքքէրման, Արխանկէլ, Աստրախան, Արմավիր, Պագու, Պալաշօվօ, Էքաթէրինոտար, Էլիզապէթկրատ, Իվանովօ, Կէրսոն, Քիէֆ, Քօզլօֆ, Խօքանտ, Քրէմէնչուկ, Մոսկուա (Կավրիքով փողոցի մասնաճիւղով), Նիքոլայէվ, Նիժնի-Նովկորոտ, Նովօ, Նիքօլայէվսք, Նովօրօսիսք, Օտեսա, Օմսք, Բէրմ, Բօքրօֆսքայա-Սլոպոտա, Բոլդավա, Ռիկա, Ռիազան, Ռոստով, Ռիպինսք, Սարաթօֆ, Սիմպիրսք, Սէմֆէրօբօլ, Զլաթօուստ, Թիւմէն, Թօմսք, Վէլէքի, Ուսթիուկ, Վիաթքա, Վիննիցա, Վօլոկտա և Վօզնէսէնսք:

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Ալէքսանտրիա (Խէրսոնի մէջ), Պօպրինէց, Նովոկէօրկի, Քազօվքա, Նիքօբօլ և Սմօլա:

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ.—Լոնտոն, Բարիզ, Ժընեւ և Կ. Պոլիս:

Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան և սակարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով. նախավճարներ (avance) ապրանքի վրայ և քոմիսիոնով՝ վաճառում ապրանքի: Խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կուտայ ամենավստահելի «Սէյֆ» դրամարկղներ: Խնայողական Սնտուկ նպաստաւոր տոկոսով:

ԱՄԷՆ ՄԱՐԴ ԿԸ ՓԱՓԱԳԻ
ԻՐ ՆԱԽԱՍԻՐԱԾ ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԵՐՈՎ
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՈՒԻԼ

„ՓԱՌՆԱՍ"Ի

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ
Բերա, Մեծ Փողոց, Թիւ 288
ԱՆՀԱՒԱՏԱԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

6 քապինէ լուսանկար՝ բլաթինօտիպ	40 ղր.
6 քապինէ լուսանկար՝ փայլուն	20 ղր.
Գունաւոր լուսանկր. բնական մեծ.	120 ղր.
12 քապինէ լուսանկար՝ բլաթինօտիպ եւ մէկ ակրանտիսման	108 ղր.

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ
ԻՒՂԱՆԵՐԿ ՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՏԱՔՍԻ, ԿՏԱՒԻ ԵՒ ԹՈՒՂԹԻ ՎՐԱՅ
Կ'ուզէ՞ք որ ամէն կերպով գոհ դառնաք, փութա՛ լուսանկարուիլ «ՓԱՌՆԱՍ»ի:

Միլքմէյտ Պրէնտ Սուիս Միլք

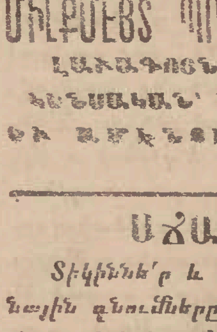

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ
ԱՆՈՒՆԴՆ Է
մէն անոնք որ գործածած են այս կաթը՝ կ'ընդունին զայն
ՄԻԼՔՄԷՅՏ ՊՐԷՆՏ ՍՈՒԻՍ ՄԻԼՔԸ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ Է ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ
ՀԻՒԱՆԴԱՑ ԿԵՐԱԿՈՒՐԻ ՀԱՄԱՐ
ԵՒ [illegible]
50—32

ՍՃԱՊԱՐԵՑԷ՛Ք

Տիկինն՛ր և օրիորդն՛ր, ձեր ամառնային գնումները ընելէ առաջ, անգամ մը այցելեցէք Լամբրօբուլօ եղբարց «Աթէնքի վաճառատունը», որ կը գտնուի Բերա, մեծ փողոց, Բանալիա եկեղեցիին քով, Բասաժ Հաճօբուլօ, Թիւ 278: Ամէն օր մեծ քանակութեամբ կը հասնին զանազան գոյներով կերպասեղէններ՝ մետաքսէ, բուրդէ ու կտաւէ, կանանց քօսթիւմ-թայյէօրներու և ըռպէնկօթներու համար: Նոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին ամէն տեսակ կարնիթիւրներ և զանազան գոյներով ժապաւէններ, մետաքսէ հովանոցներ, 30 ղրուշէն սկսեալ պլուզներ, ժիւբօններ, ձեռնոցներ, գուլպաներ, քօղեր, ճերմակեղէններ ևայլն: Լամբրօբուլօ վաճառատան մասնագիտութիւնն է վերջին դրութեամբ սեղմիրաններ, շանթէքլէր, ֆուլոններ ևայլն: Մասնաւոր ճիւղ մը կայ այրերու և տղոց համար: Գնորդները կրնան վստահ ըլլալ որ սոյն վաճառատան մէջ կարելի է %ին 50 չափ մը ունենալ, ուրիշ վաճառատանց հետ բաղդատմամբ:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տարին	108 ղր.
» » » վեցամսեայ	60 »
Գաւառներու համար տարին	108 »
» » վեցամսեայ	60 »
Արտասահմանի համ. տարեկան	35 ֆր.
» » վեցամսեայ	20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.. բաժանորդագինները անպայման կանխիկ, ծանուցումներն առանձին կը սակարկուին. դրամ ղրկելու ամենաապահով միջոցը Մանդաբոնն է:

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՓՕՑԱՃԵԱՆ